

DE FAMILIE CASSETTA TE BRUGGE (16DE TOT 18DE EEUW)

Pieter Donche

Onderzoekers actief op het terrein van huizengeschiedenis van de stad Brugge kennen zeker de zogenaamde *'index Cassetta'*, opgemaakt in 1689-1691, die een toegang geeft tot zeer talrijke registers met uittreksels van weesregisters en wettelijke passeringen verleden voor de schepenen van het Brugse Vrije of de schepenen van de stad Brugge.¹

In archiefinventarissen of -gidsen wordt deze steeds toegeschreven aan een 'Bernardus Cassetta'. Maar voor zover we weten werd over deze familie nooit iets gepubliceerd en werd ook nooit nader onderzoek gedaan naar deze persoon wiens index nog steeds veel diensten bewijst. In de inleiding op zijn indexen identificeert de samensteller zichzelf niet en zoals hierna blijkt, was zijn voornaam helemaal niet Bernardus.

Zijn drijfveer voor het opmaken van die monumentale index was genealogie en deze was bedoeld als een werkinstrument om op basis van authentieke akten de meest betrouwbare gegevens met betrekking tot Brugse families te vinden. Volgens de Brugse kroniekschrijver Pieter Le Doulx (1730-1807) zou hij naast zijn indexen nog vele handschriften nagelaten hebben. Maar deze zijn verloren gegaan; in openbare bibliotheken is er geen spoor van (misschien leiden sommige nog ergens een verborgen bestaan in één of meerdere privéverzamelingen). Slechts enkele echo's ervan in drukwerken uit de 18de of de 19de eeuw of in een oude veilingcatalogus getuigen nog van hun bestaan.

Hierna geven we de genealogie van deze familie, vanaf hun aankomst in Brugge eind van de 16de eeuw tot het uitsterven van de familie in 1736. Bijzonder is ook wel dat er nog een opzienbarende, zij het allerminst rimpelloze connectie was met het koningshuis van Denemarken en met een literair meesterwerk dat thans aanzien wordt als de beste Deense autobiografie uit de barokperiode.

Herkomst

Fabeltjes

In een werk, gepubliceerd in 1708 en 1715² lezen we dat de familie Cas(s)etta afkomstig is uit Italië: de eerste Cassetta zou in het gevolg van de Italiaanse markies en veldheer in Spaanse dienst Ambrogio de Spinola (1569-1630) naar de Nederlanden gekomen zijn. Dit is wat men overnam uit de tekst van een wapenbrief voor een wapenvermeerdering verleend aan Engelbert Viglius Cassetta, gedateerd Madrid, 9 februari 1674 (zie bijlage 1) en waarin o.a. staat:

¹ [Gebruikte afkortingen: ARA: Algemeen Rijksarchief, Brussel, KBR: Koninklijke Bibliotheek, Brussel, PV: protocollen van de klerken van de Brugse Vierschaar, SAB: Stadsarchief Brugge, SAG: Stadsarchief Gent, RAG: Rijksarchief Gent.] Bewaard in RAB, hs. E 68/17 (weesregisters Brugse Vrije) en E 68/18 (PV).

² J. LE ROUX, *Recueil de la noblesse de Bourgogne, Limbourg, Luxembourg, Gueldres, Flandres, Artois, Haynau, Hollande, Zeelande, Namur, Malines et autres provinces de Sa Majesté Catholique ...*, (Lille, 1708), Brussel: t' Serstevens, 1715, p. 341.

Engelbert Viglius Casetta escuyer, natif de n(ot)re ville de Bruges, ... qu'il seroit fils de Jean Marcq Casetta, escuyer, issu d'une noble famille de Montserat en Italie lequel se seroit transporté en nos Pays Bas sous le commandement du marquis de Spinola afin de nous y servir en nos armées

De veldheer Spinola werd in 1601 door de Spaanse koning Filips III naar onze gewesten gezonden om de aartshertogen Albrecht en Isabella bij te staan. Hij is o.a. gekend voor de verovering, na een jarenlange belegering, in 1604 van Oostende, het laatste bolwerk van de Protestanten in de Zuidelijke Nederlanden. De inwijking van de familie Casetta vanuit Italië zou volgens deze bron dus ten vroegste in 1601 plaatsgegrepen hebben.

De wapenbrief vervolgt met: ... *et qu'en considération des services des ancestres et alliez du remonstrant nous l'aurions recomandez a feu n(ot)re cousin le marquis de Castel Rodrigo lors lieutenant gouverneur et cap(itai)ne general de nosdits Paijs Bas et de Bourg(og)ne a fin de luy conferer une place d'eschevin de n(ot)re Paijs et Terroir du Franc au dit Bruges qu'après la bataillie de Duncquerque, ayant ledit remonstrant deservi la charge de capitaine d'une compagnie bourgoise de la dite ville de Bruges à la requesition du magistrat d'icelle, il seu seroit acquitté à la satisfaction de tous.*

Hij zou dus daarna aanbevolen geweest zijn bij de landvoogd Castel Rodrigo³ om hem een plaats toe te kennen in de schepenbank van het Brugse Vrije, maar hij werd in de plaats daarvan kapitein van een compagnie van de Brugse burgerwacht.

Die mooie verhaaltjes kloppen evenwel niet met de realiteit ...

De oudste zoon van Marc – en *niet* Jan-Marc⁴ – Casetta, nl. Pieter werd geboren (zie verder) in april 1594. Zijn moeder heette Petronella van Solderbeke, een familienaam die wel erg on-Italiaans klinkt. Het huwelijk van Marc en Petronella moet dus van 1593 of eerder dateren. Maar Petronellas vader Hendrik, werd zeker in 1583 te Brugge begraven en zou al in 1556 vanuit Duisburg naar Brugge gekomen zijn (zie verder). Als Marc Casetta pas in 1601 met Spinola naar de Nederlanden zou gekomen zijn, dan zou de in Brugge opgegroeide Petronella van Solderbeke, in Italië met Marc Casetta gehuwd moeten zijn, ten laatste in 1593 en daarna nog vele jaren in Italië moeten verbleven hebben om dan pas rond 1601 met haar echtgenoot naar Brugge terug te keren. A priori niet onmogelijk maar het klinkt toch wel erg onwaarschijnlijk ...

Het Spinolaverhaal wordt echter helemaal onderuit gehaald door de registers van de protocollen van de klerken van de Brugse Vierschaar. Daarin is immers het huwelijkscontract van *Marcus Casette* en *Peryne* (Petronella) *van Zolderbeke* terug te vinden en dit contract werd al door de Brugse schepenen bekrachtigd op 16 januari 1590, dit is lang voor Spinola voet op Vlaamse bodem zette! En ook al op 28 april 1590 vinden we Marcus Casetta in de registers van de Zestendelen van Brugge, wanneer hij een huis in de Vlamingstraat kocht (zie verder).

Dat hij bij landvoogd Castel Rodrigo zou aanbevolen geweest zijn opdat hem een plaats zou toegekend worden in de schepenbank van het Brugse Vrije kan ook al niet: Castel Rodrigo was landvoogd van de Zuidelijke Nederlanden van september 1644 tot 1647, maar Marcus

³ Emanuel de Moura Cortereal, markies van Castel Rodrigo (1590-1651) was landvoogd van de Zuidelijke Nederlanden van 20 september 1644 tot 1647.

⁴ In authentieke akten vinden we hem steeds geciteerd als *Marc* (*Marco*, *Marc(h)o*). In de wapenbrief wordt hij niettemin *Jean Marcq Casetta* genoemd, wat door andere auteurs werd overgenomen.

Casetta was al overleden in of voor 1634: in dat jaar immers deed zijn zoon Pieter leenverhef voor de heerlijkheid van Bissem die hij van zijn overleden vader had geërfd (zie verder).

Problematisch is ook de vermelding van *Montserat* als herkomstplaats. Een naam *Montserat* of varianten, bij zoeken in internetbronnen zoals Wikipedia of Google Maps levert stevast de berg en het gelijknamige klooster⁵ nabij Barcelona in Catalonië, Spanje op, maar nooit een plaats in Italië ...

En ook hier geeft het huwelijkscontract een heel andere versie, want er staat immers letterlijk: *Comp(areerden) Marcus fs Bernaerdijn Casette gheboren by Casaer In Fonserael, vrimde deser stede, gheass(isteer)t met Jaecques Parisse, Anth(oni)s Gaeij, Jaecques Lom ..., zijne bistae(nde) vriend(en), ts(amen) over heml(ieden) ter ee(nder), voort Jaecques van Flueten als v^o [voogd] van Peryne fa H(endri)c van Zolderbeke bij J(ouffrouw)e Anna Colve syne wyve ...*

Marcus Casetta was dus wel een *vrimde deser stede* (een vreemdeling) maar niet één afkomstig van 'Montserat' want hij was geboren (na)bij "*Casaer In Fonserael*".⁶

Wat blijft er dan nog over van deze wapenbriefverhalen? In feite alleen nog een herkomst uit Italië, want dit lijkt toch vrij aannemelijk: Marcs kleinzoon Theophiel Augustijn heeft blijkbaar kunnen achterhalen (zie verder) dat Marcs vader, Bernardinus gehuwd was met een Catharina *Mazza*, een familienaam die net als *Casetta* zeer Italiaans klinkt.

In het familiewapen (zie hieronder) wordt een huisje afgebeeld. In hedendaags Italiaans is het woord *casetta* nog steeds een diminutief van *casa* = *huis*.⁷ Het familiewapen is dus een sprekend wapen.

Maar ook Marc Casetta zelf verraadt nog zijn Italiaanse roots in zijn handtekening zoals we die vinden onderaan diverse akten in de registers van de klerken van de Brugse Vierschaar. Hij tekende steeds als *Marco* (soms *Marcho*) *Casetta*.⁸ En ook nog in een erfenisaangifte van een leengoed ingediend in 1636 door zijn zoon Pieter, noemt deze zijn vader: *Marco Casetta* (zie verder).

Op zoek naar Casaer in Fonserael ...

De familienaam werd aanvankelijk in akten steeds als *Casetta* (met één 's') gespeld. In de vele handtekeningen van Marco zelf, schrijft hij zijn naam ook steeds zo. Later schrijven de klerken soms *de Casetta* of *de Casette*, of met een dubbele 's': *Cassetta*.

⁵ Montserat betekent letterlijk: 'gezaagde berg': de bergkam achter het Catalaanse klooster heeft een zaagtandvorm.

⁶ Zo lezen wij het in de originele akte: SAB, Protocollen van de klerken van de Brugse Vierschaer (hierna afgekort PV), nr. 728, f° 85^v (register van Bartholomeus vander Praet, 20 april 1589 - 2 september 1592). Ook Petrus Sabinus de Blende (1645-1688), die een index maakte op een aantal van deze protocollen las het zo (RAB, hs. D 68/16: "index de Blende", p. 148, hij schreef wel verkeerdelijk *Caesaer* ipv *Casaer*) en Marco's kleinzoon Theophiel Augustijn Casetta, die de Blendes index op die protocollen binnen zijn eigen bewerking (van een veel ruimer aantal van die protocollen) van hem overpende, noteerde dit eveneens zo.

⁷ Denk bv. aan Casanova = (Van) Nieuwenhuyse. Het woord *cassetta* (It.) met dubbele s betekent daarentegen: *doos*.

⁸ Bv. SAB, PV, nrs. 685 f° 160^f en 160^v, 853 f° 183^f (*Marcho*), 997 f° 99^v, 1016 f° 14^v (*Marcho*), 1029 f° 95^f en 1099 f° 234^f.

Op kaarten met de verspreiding van familienamen in Italië vindt men de naam Casetta thans hoofdzakelijk in Noord-Italië in twee kernen: enerzijds noordwest: Turijn en omgeving, anderzijds noordoost: Ferrara en de streek ten noorden van Venetië.⁹ Maar de kern rond Turijn is qua aantal gezinnen veel groter. In cijfers (op basis van de telefoongids)¹⁰: Casetta: 466 in de regio Piemonte, tegenover 108 in de regio Veneto op een totaal van 776 voor heel Italië.

Verwoede pogingen om 'Casaer' of 'Fonserael' te identificeren via internet (Wikipedia, Google Maps) of woordenboeken van Latijnse vormen van plaatsnamen leverden niets op. Allicht zijn deze, in Vlaamse oren totaal uitheems klinkende plaats- en streeknaam opgetekend zoals men het meende te begrijpen en staat in de akte een fonetische en/of verhakkelde weergave in plaats van een originele correcte spelling. In die zin klinkt dan ook *Montserat* op de eerste en laatste letter na, ook enigszins als *Fonserael*.¹¹

Na veel zoeken en wat uitwisselen van de medeklinkers tussen *Fonserael* en *Montserrat* kwamen we uiteindelijk uit op een plaatsnaam *Casale Monferrato*, wat (voor een naam met zeven lettergrepen (de uitgangen -e en -o meegeteld) al aardig lijkt op *Casaer Fonserael*, op enkele medeklinkers na. Deze plaats ligt bovendien op slechts 60 km ten oosten van Turijn, de regio waar de naam Cas(s)etta nog steeds het meest voorkomt in Italië.

Hoger zeiden we al dat Marcos ouders Bernardinus en Catharina Mazza waren. Wanneer we nu de verspreiding van de familienaam *Mazza* in Italië natrekken, blijkt die naam het meest voor te komen in de regio Lombardia (1585 gezinnen op 7273 in heel Italië) en van de provincies daarbinnen het meest in de provincie Milano (427 gezinnen). De hoofdstad Milaan van deze regio is op 60 km noordoost van Casale Monferrato. Deze plaats ligt dus op het raakvlak van de gebieden met hoogste concentratie van de familienamen Casetta en Mazza ...

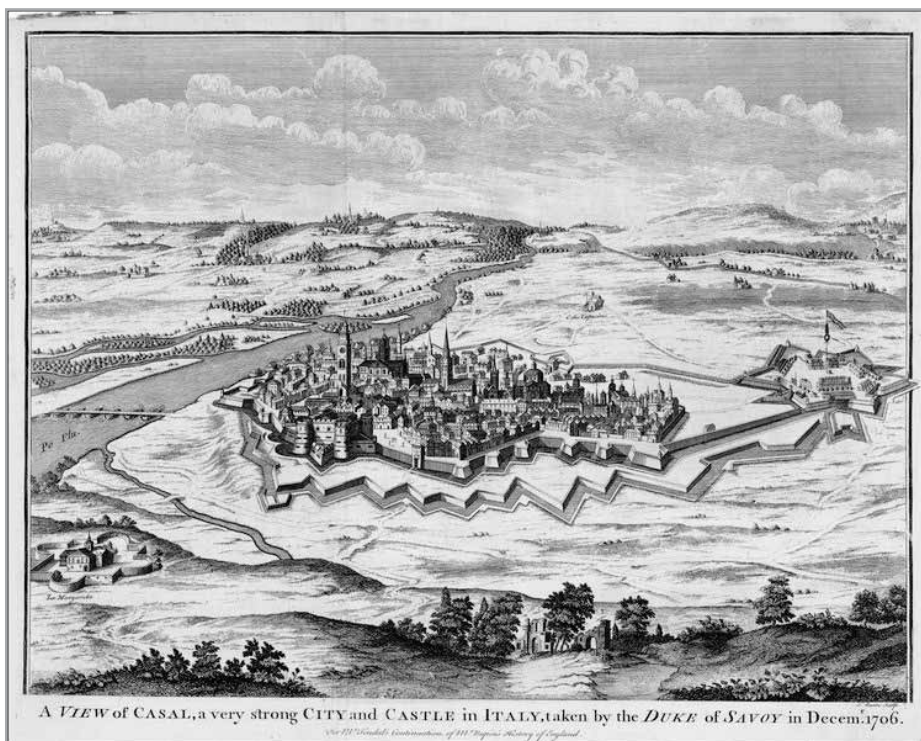
Casale Monferrato is nu een stadje van 36.000 inwoners (febr. 2012) in de provincie Allessandria, in de regio Piemonte. De stad ligt op de rechteroever van de rivier de Po en is omgeven door de heuvels van de Monferrato. Monferrato was oorspronkelijk een graafschap, werd in 961 een markgraafschap en in 1574 een hertogdom. In 1305 werd Casale de hoofdstad van de Monferrato en bleef dit tot het hertogdom in 1713 werd toegevoegd aan Savoie. De heuvels rondom Casale Monferrato brengen veel wijnen voort en de streek is één van de belangrijkste wijndistricten van Italië.

Het voegwoord "in" in *Casaer in Fonserael* (of: *Casale in Monferrato*) is nu ook perfect verklaarbaar: Casale is de eigenlijke stadsnaam, Monferrato de naam van het hertogdom. De vermelding *Montserrat* in 1674 wordt nu ook allicht verklaarbaar door een slechte lezing van een "f" die aanzien werd voor een (langgerekt geschreven) "s". En de "t" na *Mon* is ook verklaarbaar, want de wapenbrief uit 1674 is in het Frans en in hedendaags Frans (*Guide Michelin*) of Engels (*Encyclopaedia Britannica*) wordt de streeknaam als (*Le*) *Montferrat* gespeld.

⁹ <http://www.gens.info/italia/>.

¹⁰ <http://www.cognomix.it/mappe-dei-cognomi-italiani> - CASETTA (*Cassetta* is meer gelijkmatig gespreid over Italië: 554 gezinnen, waarvan 108 in Veneto, 61 in Piemonte; *Cassetta* komt niet voor. *Casetta* en *Cassetta* samen komen nog steeds 2,5 x meer voor in de regio Piemonte dan in de regio Veneto).

¹¹ Dat uitheemse namen door inheemse oren (of omgekeerd) vaak zeer verhakkelde worden genoteerd mag blijken uit enkele mooie staaltjes van Vlaamse namen opgetekend door Franse oren uit de tijd van de oorlogen van Lodewijk XIV in onze gewesten: zo werd de naam van de Paddevijver nabij Ieper op Franse kaarten gegraveerd als *Pas-de-Vivres* (letterlijk: *Geen Levensmiddelen ...*) en het dorp Wijtschate, in het plaatselijk dialect uitgesproken als 'Wietskatte' werd in volkstellingen van de Franse bezettingsmacht opgetekend als *Huit-et-Quatre* (het dorp *Acht en Vier ...*).

*Casale Monferrato aan de rechteroever van de Po
in de regio Piemonte in 1740¹²*

In de 16de-eeuwse oren van een Brugse klerk (in casu Bartholomeus vander Praet) die de minuut van het huwelijkscontract noteerde schoof de *I* in de stadsnaam blijkbaar door naar de streeknaam en begreep hij ook een *F* in plaats van een *M* ...

Familiewapen

Het familiewapen Cassetta was (voor de wapenvermeerdering): *in zilver een huis van keel, gedekt van lazuur, geplaatst op een grond van sinopel met achter het huis een boom in natuurlijke kleur en met een schildhoofd van keel met een uitkomende adelaar¹³ van goud.* De helm: *getralied, gehalsband en omboord van goud, gevoerd en gehecht van lazuur met*

¹² Onderschrift: *A view of CASAL, a very strong city and castle in Italy, taken by the Duke of Savoy in Decemr. 1706 / For Mr. Tindal's continuation of Mr. Rapin's history of England.* Kopererts door Isaac Basire (42.4 x 48.2 cm), in: M. RAPIN DE THOYRAS, *The History of England. Written in French by Mr. Rapin de Thoyras. Translated into English with additional notes, by N. Tindal*, London: James, John and Paul Knapton, 1732-1747.

¹³ Op twee van de drie portretten en in de heraldische tekening in de *index Cassetta I* (zie verder) is de adelaar in zijn geheel afgebeeld (enkel *uitkomend* in het portret van Pieter Cassetta). De afbeelding hieronder komt uit het 18de-eeuwse handschrift *De Hooghe van grafschriften in Brugse kerken* (Openbare bibliotheek Brugge Biekorf).

wrong en dekkleden van goud, gevoerd van keel. Als helmteken: de uitkomende adelaar van goud van het schild.

Familiewapen Casetta voor de wapenvermeerdering

De familie had een kapel met grafkelder in de noordbeuk van de Brugse St.-Salvatorskerk.¹⁴ Op een vierkante blauwe steen in wit marmer voor de trap van de H. Kruiskapel, stond het gehelmde wapen Casetta en de tekst: *Monumentum familiae CASETTA, ab anno MDCXIX.*¹⁵ (1619 is ook het jaartal van het tweede huwelijk van II. - Marc Casetta met de Brugse Anna Wynckelman).

Genealogie

I. – BERNARDINUS CASETTA. Hij huwde met Catharina MAZZA (volgens een heraldische tekening van hun achterkleinzoon Theophilus, zie verder). Zij hadden een zoon:

1. **MARC.** Volgt onder II.

II. – MARC CASETTA.

Hij werd geboren in of voor 1565 (na) bij "*Casaer in Fonserael*" wat in feite Casale [in het hertogdom] Monferrato is (aan de Po, 60 km ten oosten van Turijn, zie hoger).

¹⁴ J. GAILLIARD, *Bruges et le Franc ou leur magistrature et leur noblesse, avec des données historiques et généalogiques sur chaque famille*, 5 vols. + suppl., Brugge: Edw. Gailliard, 1857-1864, IV (1860), pp. 143-144, voetnoot 1 (genealogisch fragment).

¹⁵ Zie bv. Openbare bibliotheek Brugge Biekorf, hs. 449 (bekend als hs. de Hooghe), III, p. 32 of ook [JAN BAPTISTE DONCHE] *Versaemeling van alle de Sepulturen, Epitaphien, besetten, Waepens ende Blasonen ...* [subtitel] *Zerckschriften, Epitaphien, Blasoen etc. de welke gevonden worden in de collegiale ende parochiale kerke van S^t. SALVATORS Binnen Brughe, tot den joere [1801]*, handschrift, 1801, privaat bezit, p. 31.

Hij huwde een eerste maal, na huwelijkscontract verleden voor de klerken van de Brugse Vierschaar op 16 januari 1590 met Petronilla VAN SOLDERBEKE¹⁶ (*in sinopel drie gegolfde dwarsbalken van sabel overtopt door een naar rechts gewende liggende pijl van goud*), dochter van Hendrik (geboren te Duisburg in het Land van Kleef) en Anna Colve.¹⁷ Hij huwde kerkelijk in de Brugse O.-L.-Vrouwparochie 2de *partie*, in 1590 voor Pasen: *Marco Cazetta et D(omicel)^a Petronella van Solderbeke fi(li)^a Henreci* zoals we lezen in een rekening van ontvangsten n.a.v. huwelijksluitingen (in dit geval 10 schellingen gr.).¹⁸ Zij overleed op 1 juli 1616.¹⁹

Hij huwde een tweede maal te Brugge, St.-Salvator, 2de wijk op 3 juli 1619 met Anna WYNCKELMAN (*in zilver een winkelhaak van sabel*), dochter van *Lonis* (Lodewijk) en Anna van den Heede. Zij werd, als echtgenote van Marc De Cassetta, begraven te Brugge St.-Salvator, 1ste wijk op 24 maart 1632.

Hij woonde op de hoek van de Korte en de Lange Zilverstraat (zie bij zijn zoon Pieter).

Huizenspeculant op de Brugse immobiliënmarkt

De vroegste vermeldingen²⁰ van Marc Casetta te Brugge (op zijn huwelijkscontract van enkele maanden eerder na) zijn van 28 april en 17 mei 1590 wanneer hij resp. een huis ('*De Gouden Poorte*') kocht in de Vlamingstraat (78) (verkoop bij decreet²¹) en vier delen van 16 van een huis in de Langerei (15) (welke vier delen hij in 1594 alweer verkocht en die de kopers verbonden in een lopende schuld²² in zijn voordeel).

¹⁶ SAB, PV, nr. 827, f° 85^v-86. De datum staat in de marge: *XV^{en} L[auwe] σ[nnno] XC* = 16 januari 1590. P. LE DOULX schrijft: *in 1589*, maar hij geeft vermoedelijk het beginjaar van het register waarin hun huwelijkscontract is opgetekend, dit register loopt over de periode 20 april 1589 tot 2 september 1592.

¹⁷ Hendrik van Zolderbeke, zoon van Pieter, overleed op 24 februari 1583 en werd begraven te Brugge, St.-Donaas met volgend grafschrift: *Sepulture van Hendryck van Zolderbeke fs Pieter, geboren van Duysburgh in 't Land van Cleven, die overleet den XXIV. sporcle M.D.LXXXIII ende van jonkvrouwe Anna fa Claes Colve syne huysvrouwe, die overleet den XXVIII. april M.D.LXXIX* (J. GAILLIARD, *Inscriptions funéraires et monumentales de la Flandre occidentale avec des données historiques et généalogiques. Arrondissement de Bruges. T. I, 1e p., Bruges. Eglise de St.-Donat, Eglise de St.-Walburge*, Brugge: Edw. Gailliard, 1861, p. 121, in het getekende wapen van Zolderbeke is wel het veld van zilver, de gegolfde dwarsbalken van lazuur en de pijl van sabel en ook naar links gewend). Zie ook het fragment van de genealogie Van Zolderbeke in J.J. GAILLIARD, *Bruges et le Franc*, III (1859), op. cit., pp. 144-145. Hij zou naar Brugge gekomen zijn in 1556. Duisburg is iets ten noorden van Düsseldorf, Nordrhein Westfalen, Duitsland. Is dit ook de Hendrik van Solderbeke, koopman in wijnen, die in Brugge overleed op het einde van de 16de eeuw? (vermeld in: [ed. CH. CARTON], *Lamentatie van Zegher van Male, behelsende wat datter aenmerckenswaardig geschiet is ten tyde van de Geuserie ende de Beeltstormerie binnen ende omtrent de Stadt van Brugghe*, Gent, 1859, p. 103). P. LE DOULX, *Levens der geleerde en vermaerde mannen* [van Brugge], SAB, hs. 18, dl. 2, p. 110 noemt zijn schoonmoeder Anna van Volden, wat blijkbaar een fout is wat het huwelijkscontract Casetta-Van Solderbeke specificeert duidelijk *Peryne fa H(endri)c van Zolderbeke bij J(ouffrouw)e Anna Colve syne wyve* en zo staat het ook in het grafschrift van de schoonouders.

¹⁸ Deze rekeningen zitten mee in het 'huwelijksregister' en zijn betaling is daar vermeld onder het jaar 1589 maar de rekening hanteert nog oude jaartijl want verderop in de chronologisch geordende (maar verder niet gedateerde) inschrijvingen van deze ontvangsten komt er een hoofding '*na Paeschen*' (dus 1590 nieuwe jaartijl). Gezien het huwelijkscontract altijd voorafgaat aan het kerkelijk huwelijk huwde hij kerkelijk tussen 16 januari 1590 en 22 april (Pasen) 1590.

¹⁹ Zie verder in de akte van ontvoogding van haar oudste zoon Pieter.

²⁰ Voor de transacties van onroerende eigendommen in Brugge, tenzij anders vermeld, zie: SAB, Index Register van de Zestendelen.

²¹ Een verkoop bij decreet is een gedwongen openbare verkoop om schuld af te betalen aan schuldeisers.

²² De huizen werden dus opgenomen als onderpand voor een uitstaande schuld.

In de volgende 40 jaar zien we hem nog heel vaak huizen in Brugge kopen en verkopen. Hij was blijkbaar een huizenmakelaar/speculant. In 1596 werd het huis in de Vlamingstraat terug getransporteerd²³ naar zijn vroegere eigenaar, maar in 1598 gaf deze zijn rechten alweer op (en in 1606 gaf Marc Cassetta zijn rechten zelf weer door). In 1599 werd door een Pauwels Pieters arrest²⁴ gedaan op een huis ('*Den Brill*') dat hij bezat in de Geerolfstraat (12) wegens een openstaande schuld. In december 1599 kocht hij een huis op de Woensdagmarkt (2) samen met een grondrente er aan verbonden en verbond dit meteen in een lopende schuld aan een schuldeiser en bezette er in 1600 een rente op. In de eerste jaren stak hij zich dus soms nog in de schulden, maar later komt dit niet meer voor. In 1602 verkocht hij een huis ('*Danswijk*') op het Jan Van Eyckplein (7) en werd er een rente in zijn voordeel op bezet. Op 2 maart 1607, toen hij in Brugge een huis in het *Pluimstraatje* (thans de Niklaas Desparsstraat) kocht²⁵ werd hij nog poorter en koopman van de stad Brugge genoemd maar in hetzelfde jaar nog verliet hij het poorterschap van de stad om laat te worden van het Brugse Vrije in het ambacht van Snellegem.²⁶ Dit huis verkocht hij alweer in 1616. En verder: 1607: aankoop van een huis ('*De Blauwe Schuijte*') in de Noordzandstraat (verkocht bij decreet wegens schulden in zijn voordeel). 1608: een huis ('*Het Heylandt*') op het Wijngaardplein en een huis ('*Den Anckere*') op de *Anckerplatse* werden verbonden in een lopende schuld in zijn voordeel. In 1609 werden nog twee huizen in de Wijngaardstraat (8: een naamloos huis en '*Het Marcktschip van Ghendt*'), twee huizen op de oostzijde van de Walplatse, een huis ('*De Croone*') op de Augustijnenrei, een huis beneden de Vlamingbrug en een huis ('*Het Comptoir*') in de Molenmeers (64) verbonden in lopende schulden in zijn voordeel. 1609: aankoop van een huis in de Oude Zak (10), maar alweer verkocht in 1610. 1610: aankoop bij decreet van de twee huizen in de Wijngaardstraat (8) en aankoop van een stuk land palend aan het huis '*Den Doorn*' in de Oliestraat.²⁷ 1611: aankoop van een huis ('*Sint-Michiel*') in de Oude Burg waarvan hij op dezelfde dag enkele delen verbond in een lopende schuld aan één van de verkopers, maar een week later verkocht hij het alweer, samen met nog een ander huis ('*Het Bruyn kasteel*') in de Oude Burg aan dezelfde koper. 1612: aankoop van een huis in de Kuipersstraat. 1613: aankoop van 3/4de van een huis in de Rozenhoedkaai (8) (in 1617 kocht hij nog 1/8ste van dit huis en in 1621 verkocht hij alweer de 7/8sten van dit huis) en beslaglegging in zijn voordeel van een huis in de Visspaanstraat wegens uitstaande schuld. 1614: aankoop van een huis in de Naaldenstraat. 1616: aankoop van het huis in de Visspaanstraat (13, uit verkoop door decreet), verkoop van een huis ('*Den Ouden Steen*') in de Wollestraat (29, waarop door de kopers een rente bezet werd in zijn voordeel en het huis verbonden werd in een lopende schuld van de kopers), verkoop huis ('*De Sterre*') in de Verversdijk (16), verkoop van het zuidelijke deel in het huis op de Woensdagmarkt (2) die de koper meteen verbond in zijn lopende schuld aan Marc Cassetta. 1617: aankoop van een huis ('*de Sterre*') in de Smedenstraat, dat hij alweer verkocht in 1621 en waarop toen de kopers een rente bezetten in zijn voordeel. 1619: aankoop bij decreet van een huis (40, '*Het Comptoir*') in de Molenmeers. 1620: verkoop van het huis in de Noordzandstraat (zie A° 1607), die de kopers

²³ Een huis dat bij decreet verkocht was wegens een niet betaalde schuld, kon bij vereffening van die schuld alsnog weer naar de vorige eigenaar 'getransporteerd' worden.

²⁴ Er werd beslag gelegd op dit huis wegens wanbetaling.

²⁵ SAB, PV, nr. 685 f° 148r : *een huus (...) in het Pluymstraetkin (...) genaempt de Vaulte (...) achterwaerts streckende met een ghemeene plaetse van lande ende uutecomende met eene ghemeene ghage ende poorte ten voorhoofde in het cleen Cuperstraetkin (...) voorts met een cleen plaetsken van lande metgaders een ondercuckene liggghende onder de huuse de melcoe*. Op die plaats staan thans het hotel Heritage, gebouwd in 1869 door architect Louis Delacenserie. Zie ook <http://www.hotel-heritage.com/nl/hotel-in-bruges/about-hotel-heritage/the-history-of-hotel-heritage/>.

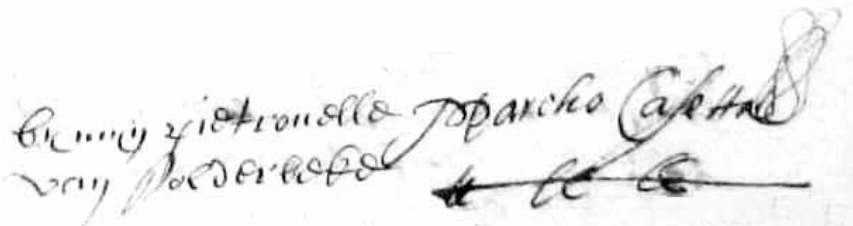
²⁶ J. PATTEEUW, *Aanvaardingsboek Brugse Vrije 1463-1794*, Brugge, VVF-Brugge, 2011, p. 17 (RAB, Brugse Vrije, Registers, nr. 568, f° 57).

²⁷ SAG, Familiefonds Maertens de Noordhout, nr. 90 (retroacte).

opnamen in een lopende schuld aan hem en er ook nog een rente op bezetten in zijn voordeel. 1621: aankoop huis en heester in de Balsemboomstraat (13). 1622: aankoop van een huis ('*de Halle van Valenchiene*') in de Kuipersstraat dat hij alweer verkocht in 1629. 1623: verkoop van het noordelijke deel van het huis op de Woensdagmarkt (2). 1624: aankoop van twee huizen ('*Het Croontken*' en een naamloos huis) in de Katelijnestraat (56 en 60) en aankoop huis in de Wijngaardstraat (8). 1627: verkoop huis in de Molenmeers en verkoop van het tweede huis in de Katelijnestraat (60, die de kopers verbonden in een lopende schuld aan hem). 1628 en 1629: aankoop en verkoop van een huis ('*Roden Leeuw*') in de Kelkstraat. Soms bezette, kocht of verkocht hij een rente op huizen. We vermeldden er al enkele, maar er zijn er nog meer: 1603: rentebezetting op een huis ('*Den Hoorne*') in de Geldmuntstraat (15) in zijn voordeel. 1605 en 1609: rentebezetting op huizen op de Woensdagmarkt (2), Korte Zilverstraat, het huis '*Den Eenhoorn*' (in het St.-Janszestendeel). 1612: koop van een rente gehypothekeerd op een huis in de Visspaanstraat (13) waarop in 1613 beslag gelegd werd wegens resterende schuld. 1616: aankoop van een losrente en een grondrente gehypothekeerd op een huis in de Zuidzandstraat (27), in 1619 verkocht hij alweer een landcijns en kocht hij een rente op dit huis. In 1612 werd een rente in zijn voordeel bezet op een huis in de Oude Gentweg (46), het jaar daarop in 1613 kocht hij dit huis (verkoop bij decreet). 1620: rentebezetting op een huis in de Noordzandstraat in zijn voordeel. 1627: overdracht van de rechten op het huis in de Molenmeers (64). 1630: rente bezet in zijn voordeel op een huis in de Steenstraat (35).

In 1623 huurde hij de konijnenwarande tussen Oostende en Blankenberge.²⁸

We vonden zijn handtekening en deze van zijn eerste echtgenote in een akte van 1601: *bij mij Pietronelle van Solderbeke / Marcho Cassetta*.

Handtekening van Marc(h)o Cassetta, 1601
(SAB, PV, nr. 852, f° 183r)

Een portret van hem bleef bewaard. In de linkerbovenhoek staat het familiewapen.²⁹ Op dit portret wordt ook een ongeveer tienjarige jongen afgebeeld, zeer waarschijnlijk zijn oudste zoon Pieter. Gezien deze geboren werd in april 1594 (zie verder) moet het portret dan dateren

²⁸ L. VANDAMME, 'Het Vlaamse kustgebied tussen Middeleeuwen en de Nieuwste tijd', in: *Vlaanderen*, 49 (2000) nr. 3, p. 152-155; Zie ook: A.V. [ANTOON VIAENE], 'Konijnenjacht in de Duinen', in: *Biekorf*, 1957, p. 178.

²⁹ *Bureau voor Iconografie*, Brussel: Association de la Noblesse du Royaume de Belgique, Vereniging van Adel van het Koninkrijk België (A.N.R.B./V.A.K.B.), inv. van 2006, nrs. 2122/1 en 2122/2.

van circa 1604. Marc Casetta draagt volgens de mode van zijn tijd een grote molensteenkraag afgewerkt met kant³⁰ en aan zijn linkerzijde een degen, een zgn. *rapier*.³¹

Portret van Marco Casetta, ca. 1604
(Copyright Bureau voor Iconografie, V.A.K.B, nr. 2121/2)

³⁰ Het portret moet daarom zeker dateren van voor 1630 want omstreeks die tijd verdwenen de molensteenkragen uit de mode om plaats te maken voor platte, liggende kragen. Om dezelfde reden dateert het portret van Pieter Casetta van na 1630.

³¹ Een *rapier* was een lange puntige degen met een dunne stijve kling van ongeveer 120 cm lang en een ingewikkeld beugelgevest om de hand te beschermen, met name de wijsvinger, die om het bovenste gedeelte van de kling gelegd werd. De rapier werd vooral in de 16de en 17de eeuw in Europa gebruikt om mee te schermen. Het was via Spanje in zwang gekomen (van *espada ropera*, mantelzwaard). Rapiers werden niet zozeer door soldaten, maar door de rijke burgerij gedragen, die meer waarde hechtte aan sierlijkheid dan aan efficiëntie waardoor het rapier meer en meer verfiind werd.

Een aankoop van blijvende waarde: de heerlijkheid Bissem

Naast zijn intense maar volatiele activiteiten op de Brugse huizenmarkt, had hij ook oog voor een 'blijvende' waarde: een feodaal erfgoed. In 1608 kocht hij de heerlijkheid van *Bissem*. Deze heerlijkheid was gelegen in Aalter op de grens van het vroegere Bulskampveld (thans aan de autostrade E40). Tegenwoordig wordt die naam voor een wijk ten zuidwesten van de dorpskern gebruikt en wordt zij gespeld als *Biesem*.

De heerlijkheid Bissem hing af van de heerlijkheid Woeste. Het *foncier*³² was 31 gemeten 129 roeden groot (bijna 14 ha) en bestond uit een bewalde behuisde hofstede met meegaand land en meers. De tien achterlenen in Aalter maten 91 gemeten 99 roeden, twee kleine achterlenen lagen in Ruiselede. Er werd ook nog heerlijke rente geheven op 84 gemeten 266 roeden op gronden rondom het Biesemhof. De heerlijkheid had lage justitie en het recht een baljuw en zeven schepenen aan te stellen. De oudst gekende bezitter van het *Biesemhof* of *Biesemgoed* is ridder Jan de Baenst, heer van Lembeke (+ 1516). In 1566 werd het verkocht aan Geraard de Schepper, heer van Raveschoot die het naliet aan zijn zoon Geraard en van wie Marcus Casetta het kocht in 1608. In 1684 werd het goed platgebrand door de Franse legers, maar naderhand weer opgebouwd.³³

Hij was kapitein van een compagnie van de Brugse burgerwacht. In de periode 1610 tot eind september 1613 was Marc Casetta ontvanger van het Gruuterecht in de stad Brugge.³⁴

Marc Casetta overleed na 24 maart 1632 (zie bij overlijden tweede echtgenote) en in of voor 1634 (in dat jaar deed zijn zoon Pieter leenverhef voor de heerlijkheid Bissem).

In de kerk der paters Augustijnen te Brugge (gelegen aan de Augustijnenrei en -brug), nabij het koorgestoelte waren eertijds drie wapens te zien: een gehelmd wapen, *gedeeld Casetta/van Solderbeke*, links daarvan een ruitvormig wapen *gedeeld Casetta/van Solderbeke* en rechts een ruitvormig wapen *gedeeld Casetta/Wynckelman*, wat dus betrekking heeft op Marcus en zijn beide echtgenotes.³⁵

Hij had uit het eerste huwelijk:

1. **PIETER.** Volgt onder III.

Hij had uit het tweede huwelijk:

2. Een naamloos kind *De Casetta*, begraven te Brugge St.-Salvator 1ste wijk op 31 maart 1620 (zonder vermelding van vader of moeder, wellicht doodgeboren want precies 9 maand na het huwelijk begraven).

3. **ENGELBERTUS VIGLIUS.** Volgt onder III.bis.

³² Het deel van de heerlijkheid dat de eigenaar zelf uitbaatte.

³³ A. VERHOUGSTRAATE, 'Leenroerig overzicht van Aalter II', in: *Appeltjes van het Meetjesland*, Jaarboek nr. 17, 1966, pp. 79-82.

³⁴ E. VANDEN BUSSCHE, *Inventaire des Archives de l'État à Bruges. Franc de Bruges, II : Registres*, Brugge, 1884, p. 238 (inv. nr. 2011).

³⁵ Openbare bibliotheek Brugge Biekerf, hs. 449 (bekend als hs. de Hooghe), VI, p. 42.

III. – PIETER CASSETTA. Hij werd geboren in april 1594. Na het overlijden van zijn moeder kwam hij onder voogdij van Joos Van de Walle en Hendrik van Okkerhout maar op eigen verzoek werd hij al meerderjarig verklaard op 2 september 1616, dus toen hij nog maar 22,5 jaar oud was (in die tijd werd men pas wettelijk meerderjarig op 25 jaar).³⁶ Nog in 1616 werd hij laat van het Brugse Vrije in het ambacht van Snelleghem.³⁷

Hij volgde zijn vader op als heer van Bissem in Aalter.

Hij had een volgende loopbaan als schepen van het Brugse Vrije (in het Westkwartier)³⁸

- 1621-22 West: Schepen 6/8: Petro Casette i.v.v. Jan de Damhouder, *resignavit*,
- 1622-23 West: Schepen 8/8: Pieter Casette,
- 1623-24 West: Schepen 7/8: Pieter de Casette,
- 1624-25 West: Schepen 6/8: Pieter Casette,
- 1625-26 West: Schepen 6/8: Pieter Casette,
- 1626-27 West: Schepen 6/8: Pieter Casette,
- 1627-28 West: Schepen 6/8: Pieter Casette,
- 1628-29 West: Schepen 6/8: Pieter Casette,
- 1629-30 West: Schepen 5/8: Pieter Casette,
- 1630-31 West: Schepen 5/8: Pieter Casette,
- 1631-32 West: Schepen 5/8: Pieter Casette,
- 1632-33 West: Schepen 4/8: Pieter Casette,
- 1633-34 West: Schepen 4/8: Pieter Casette,
- 1634-35 West: Schepen 4/8: Pieter Casette,
- 1635-36 West: Schepen 4/8: Pieter Casette,
- 1636-37 West: Schepen 5/8: Pieter Casette, *obiit 31 octobre 1637*,
(het volgende jaar vervangen door Jacques de Velaere, heere van Noortvelde).

Na verloving van 4 maart huwde hij te Brugge St.-Salvator, 2de wijk op 27 maart 1631 met Catharina PUESSIN, d.v. Gaspar en Martina Soets, weduwe van Jan Winckelman (+ 1629), z.v. Jacob. Een huwelijkscontract was eerder al, op 24 februari 1631 opgemaakt te Brugge voor meester Jacques Talbout (getuigen van zijn kant: zijn vader en stiefmoeder, getuigen van haar kant: Pieryne Sproncholf, weduwe van Jacques Wynckelman, Michiel Verbrugghe, haar behuude natuurlijke oom, haar schoonbroer Jacob N... en Bernard de Cras, oud raadslid van Brugge).

Op 14 februari 1636 diende hij een denombrement in voor een achterleen van 16 gemeten 1 lijn en 50 roeden gelegen in Brugge-St.-Kruis, gehouden van het leenhof *Inden Broeck van Maele* van ridder Charles de Jausse. Dit leengoed was hem toegekomen uit de erfenis van

³⁶ RAB, Index Cassetta, dl. I (index op de Weesregisters van het Brugse Vrije), p. 255: *Pieter oudt 23 jaeren april toekomende de sone van jon' Marck Cassetta fs Bernardin vrijlaet in Snelleghem, die hij hadde bij joncvrouw Petronelle van Solderbeke fa Heyndricx overleden den eersten junii lestleden, vooghden Joos van de Walle procureur ten desen lande ende Heynderick Van Okerhout, rechtsweer vanden voornoemden Pieter, ende alsoo den selven Cassetta omme sekere redenen hem doer toe moverende gheerne soude soude [lees: zijn] sijn selfs, men maken u... het welke nae raport wiert gheexecuteert nemaer wiert den selven Pieter ghestelt te sijnen bleede etc.a. Actum den 2 sept 1616 Snelleghem fo 121.*

³⁷ J. PATTEEUW, *Aanvaardingsboek Brugse Vrije 1463-1794*, op. cit., p. 17 (RAB, Brugse Vrije, Registers, nr. 568, f° 57^v).

³⁸ F. PRIEM, *Documents extraits du dépôt des archives de la Flandre Occidentale à Bruges*, 2e série, T. 8, Brugge, 1851 (lijsten magistraat Brugse Vrije). In het Brugse Vrije was een benoeming in de schepenbank een benoeming voor het leven. Vandaar dat hij in een akte van 1626 ook genoemd werd *Petro Cassetta, senatoribus perpetuis Franconaten* (A. KEELHOFF, *Histoire de l'ancien couvent des ermites de Saint Augustin, à Bruges*, Brugge, 1869, p. 122).

zijn vader *Marco Casette* en was door hem gekocht in 1603 van de erfgenamen van Hendrik van Zolderbeke (Marcs schoonvader). Op dezelfde dag kreeg hij van de baljuw van dit leenhof voor zijn ingediend denombrement een *recipisse* (ontvangstbewijs).³⁹

Hij overleed te Brugge op 31 oktober 1637 in zijn woning in de Korte Zilverstraat, die in zijn staat van goed als volgt omschreven wordt.⁴⁰ ... *een schoon notabel parcheel van huuse met sijne toebehoorten staende binnen der stede van Brugghe ten voorhoofde inde Corte Silver strate ande westwijde van diere, met eene groote poorte ende ghecalsyde platse van lande ende peertstalle daer thenden up den houck van de Langhe Silverstraete met een achterpoore utcommende inde voorseyde Langhe Silverstraete, belast met een leenrente gehouden van hof en kasteel van Gistel.*

Dit was ook het huis waar zijn vader Marc had gewoond: hij was er *in gerecht bij accorde en uitcoope ghemaect met sijnen vadere ten sterfhuuse van wijlent Petronelle van Solderbeke sijne moedere in daten 12 November 1622 welken huus metten toebehoorten bij d'overledene ende de besittighe bewoont ende ghebruuct es gheworden tot syn overlydenen.*

Zijn staat van goed bevat zowel een kopie van zijn huwelijkscontract als van zijn testament.⁴¹ In zijn testament, opgemaakt op 29 oktober gaf hij de wens te kennen begraven te worden in de St.-Salvatorskerk in de kapel die hij daar liet maken en die hij de kapel van O.-L.-Vrouw van Portiuncula had genoemd⁴² en ook dat hij de woning waar hij overleed wilde belasten met een rente van drie pond jaarlijks ten voordele van de Brugse Sint Salvatorskerk.⁴³

Bernard Craes verhuisde in 1638 voor zijn zoon Jan Marcus de heerlijkheid van Bissem.

Na zijn overlijden huwde Catherina Puessin een derde maal met meester Olivier de Wree, burgemeester van Brugge. Zij overleed op 16 februari 1667.⁴⁴ Haar staat van goed van 1668 bleef bewaard.⁴⁵

Een portret van hem bleef bewaard met in de linkerbovenhoek het familiewapen.⁴⁶ Ook hij draagt een sabel die mogelijk dezelfde sabel is waarmee zijn vader op zijn portret werd afgebeeld.

³⁹ RAB, Archiefbescheiden verzameld door Achiel Van Acker, nr. 439. Het is het recipisse dat bewaard is, en in de tekst is de inhoud van Pieter Cassettes denombrement woord voor woord in opgenomen.

⁴⁰ RAB, Brugse Vrije, Staten van Goed, 1ste reeks, nr. 19471.

⁴¹ Huwelijkscontract: f° 1^v e.v., testament: f° 175^v e.v.

⁴² f° 176^v: *begheerende dat mijn doode lichaem begraven sal worden binnen de Collegiale kercke van Sint Salvators inde Cappelle die ick aldaer jeghenwoordich doen maecken ... f° 177^v: welcke cappelle ick begheere ghenempt thebben die Cappelle van Onse Lieve Vrouwe van Portiuncula ...* Portiuncula verwijst naar een kapel van die naam op ongeveer 3 km ten oosten van Assisi (zelf halfweg tussen Rome en Firenze) die de heilige Franciscus van Assisi restaureerde, waar hij vaak verbleef en er ook overleed in 1226. Tussen 1569 en 1679 werd er omheen de kapel een basiliek gebouwd, de *Basilica di Santa Maria degli Angeli*.

⁴³ Zie voor deze rentebezetting ook de aparte akte die daarvan op 24 juli 1638 opgemaakt werd door de klerken van de Brugse Vierschaar en waarvan een kopie bewaard is in RAB, Verzameling Oud Kerkarchief, nr. 572/6.

⁴⁴ Openbare bibliotheek Brugge Biekerf, hs. 449 (bekend als hs. de Hooghe), III, p. 72; J.J. GAILLIARD, *Bruges et le Franc*, II (1858), op. cit., p. 96.

⁴⁵ RAB, Aanwinsten, nr. 1186d.

⁴⁶ *Bureau voor Iconografie*, Brussel: Association de la Noblesse du Royaume de Belgique, inv. van 2006, nrs. 2122/1 en 2122/2.

Portret van Pieter Cassetta
(Copyright Bureau voor Iconografie, V.A.K.B, nr. 2122/2)

Als voogden van zijn twee minderjarige kinderen werden aangesteld: Jacob Anchemant, oud schepen van Brugge, Herman Ruteau en Bernard de Cras. In 1655 legde hun halfoom Inghelbert Cassetta de eed als voogd af. Zijn twee kinderen waren:⁴⁷

⁴⁷ RAB, Index Cassetta, dl. I (index op de Weesregisters van het Brugse Vrije), p. 279: *Jo.r Jan Marcus ende Petronelle de twee onbeiaerde kinderen van wijlent Jo.r Pieter fs. Jo.r Marcus Cassetta, heer van Biessem, schepene van desen lande, overleden in Brugghe op desen 31 octobre 1637, die hij ghehad heeft bij joncvrouw Cathelijne fa dheer Gaspar Puessin, sijne eerste huijsvrauwe, te vooren weduwe van dheer Jan Wijnckelman, vooghden testamentaire Jo.r Jacques Anchemant, Herman Ruteau, ende dheer Bernaert de Craes. Eerst eene heerelychede ghehouden van den hove van Woesten ghe-naemt Biessem, vermenghende hooghe ende leeghe justitie, baillieu, seven schepenen etc.a. a° 1639, Jo.r. Inghelbert Cassetta swoer vooght a° 1655. Ook in zijn staat van goed worden enkel deze twee kinderen als wezen vermeld.*

1. **Petronella.** Gedoopt te Brugge op 24 februari 1632 (peter: Jan Marc Casette, meter: Catharina Wyncelman).⁴⁸ Zij werd begraven te Brugge St.-Salvator, 1ste wijk op 2 februari 1710 (als weduwe van Ludovicus Wyncelman). Zij huwde te Brugge O.-L.-Vrouw, 1ste wijk op 7 juli 1657 met Ludovicus WYNCKELMAN, overleden na 1710. Hij was schepen van Brugge, bestuurder van de Bogaerdschool, voogd van het St.-Janshospitaal, page van de prins van Turn en Taxis en na de belegering van Duinkerke, kapitein van een compagnie van de burgerwacht van Brugge en artilleriekapitein van Brugge.⁴⁹

Hun dochter Maria Catharina Wyncelman huwde met IV. - Theophiel Augustijn Cassetta, zoon van III.bis. - Engelbert Viglius Cassetta, dus met een halfbroer van haar grootvader III. - Pieter Cassetta (zie hieronder).

2. **JAN MARC.** Gedoopt te Brugge St.-Salvator op 12 januari 1634. Hij volgde zijn vader op als heer van Bissem in Aalter.⁵⁰

In 1669 werd hij laat van het Brugse Vrije, mogelijk n.a.v. zijn huwelijk.⁵¹

Hij was ontvanger (*commis*) van de *Nieuwe Impositiën* in het kwartier van Brugge voor de belastingen op het bier, wijn, het slachten van dieren, enz. van 1 november 1670 tot 31 oktober 1671 en van 1 november 1673 tot 31 oktober 1674. Over dezelfde laatste periode deed hij ook 'militaire' uitbetalingen van de subsidies toegekend aan diverse compagnieën.⁵² Van 1 november 1674 tot 31 oktober 1692 inde hij de opgelegde subsidies, geheven door de Staten van Vlaanderen.⁵³ In 1682 hield hij een rekening bij van de inkomsten en uitgaven voor de bouw van een nieuw sas te Nieuwpoort.⁵⁴

Hij was een weldoener van het Brugse Augustijnenklooster: in 1674 kocht hij een huis van de familie Crampe in de heer Jan Miraalstraat en schonk het dezelfde dag nog aan de Augustijnen. In hetzelfde jaar schonk hij nog een ander huis, gelegen in de heer Pieter Schryverstraat aan de Augustijnen.⁵⁵ Deze beide huizen paalden aan het Augustijnenklooster.

En op 28 mei 1679 gaf hij een opdracht aan Adriaan Pierins, zilversmid voor het maken van een zilveren monstrans van 250 ons zwaar. Voor het zilverwerk zou hij 14 schellingen groten per ons betalen en voor het vergulde gedeelte 20 schellingen per ons. Op 5 juni 1679 betaalde hij al een voorschot van 100 pond groten Vlaams. De monstrans werd door hem geschonken aan het klooster der Paters Augustijnen van Brugge. De afbetaling was pas negen jaar later op 7 december 1688 rond en zij had dan 248 pond 19 schellingen en 4 groten Vlaams gekost.⁵⁶ Deze monstrans verdween tijdens de bezetting door de Franse Revolutionairen in 1796.

⁴⁸ KBR, hss, nr. 21757 (inv. nr. 7771): handschrift Marius Voet met genealogische aantekeningen over Brugse families, modern folionr. 72 (oud: 43).

⁴⁹ J.J. GAILLIARD, *Bruges et le Franc*, II (1858), op. cit., pp. 92-93.

⁵⁰ Jan Marc Cassetta werd heer van *Bissem* (Biesem) genoemd in een proces voor de Raad van Vlaanderen aangespannen door François de Coninck, schepen van het Brugse Vrije betreffende obligaties: RAG, Raad van Vlaanderen, nr. 24871.

⁵¹ J. PATTEUW, *Aanvaardingsboek Brugse Vrije 1463-1794*, op. cit., p. 17 (RAB, Brugse Vrije, Registers, nr. 568, f° 64), het register vermeldt erbij dat hij de bruid mag beslapen buiten het Vrije.

⁵² ARA, Rekenkamers, nr. 29240; RAB, Brugse Vrije, Registers, nrs. 1293, 1319.

⁵³ ARA, Rekenkamers, nrs. 29844-29851.

⁵⁴ RAB, Brugse Vrije, Registers, nr. 1798.

⁵⁵ A. KEELHOFF, *Histoire ...*, op. cit., Archief inventaris, nrs. 315bis en 316bis.

⁵⁶ A. KEELHOFF, *Histoire ...*, op. cit., pp. 61 en 364-365.

Hij huwde te Brugge St.-Salvator, 1ste wijk op 3 april 1669 met Maria DE CONINCK of KONINCKX, dochter van Jan.

Hij bezat in november 1676 buiten Damme, te Moerkerke Sint-Catharina een hoeve en landerijen, ten zuiden van de Lieve.⁵⁷

Hij overleed voor 1685 want in dat jaar werd een rekening opgemaakt van de kosten gedragen door *wijlent jonker Jan Marcus Cassetta*, heer van Bissem, voor de heropbouw van het in 1684 door de Franse legers in brand gestoken Biesemhof. Dit was een represaillemaatregel geweest omdat de oorlogsbelasting niet op tijd betaald was geweest (ook enkele huizen in de dorpskern werden toen in brand gestoken).⁵⁸

Maria De Coninck overleed als zijn weduwe op 26 december 1720 en werd op 29 december begraven te Brugge St.-Salvator 2de wijk. Van haar bleef een tinnen gedenkpenning (diameter 7 cm) bewaard. Op de voorzijde in een ovaal is een gedeeld wapen CASSETTA / DE CONINCK afgebeeld. Op de keerzijde staat de inscriptie:⁵⁹ VRAUW / MARI. DE. CONINCK. / DOU^E. VAN IO^R. IAN / MARCQ CASSETTA / H^R. VAN BISSEN ETC^A. / COMIS VAN INPOSITIEN / SLANS VAN VLAENDER. / IN HET QUARTIER / VAN VRYEN. OBYT. / 26 XBRE 1720.

Zij liet een testament na.⁶⁰

Zij hadden volgende kinderen:

- a. **Joannes Marcus**, gedoopt te Brugge St.-Salvator, 2de wijk op 10 oktober 1670. We vinden een Jan Marcus Cassetta, begraven te Brugge St.-Salvator 3de wijk op 1 april 1675.⁶¹
- b. **Anna**, gedoopt te Brugge St.-Salvator, 2de wijk op 28 september 1673 en er begraven op 24 april 1679.
- c. **Petronilla**, gedoopt te Brugge St.-Salvator, 2de wijk op 27 februari 1675.
- d. **Christina**, gedoopt te Brugge St.-Salvator, 2de wijk op 1 februari 1677.
- e. **Catharina**, gedoopt te Brugge St.-Salvator, 2de wijk op 6 november 1678.

⁵⁷ Waarvan diverse kaarten: RAB, Verzameling kaarten en plannen Mestdagh, nrs. 280/A, 942/A en 942/B.

⁵⁸ RAB, Verzameling kaarten en plannen Mestdagh, nr. 280/A betreft een leengoed te Damme Sint-Katharina, in bezit van de douairière van jonker Marc Casette, *née M. de Konyneck* van maart 1708. Zijn staat van goed bleef niet bewaard, maar enkele extracten eruit vindt men in SAB, Staten van Goed, 2de reeks, nr. 16664 (anno 1725).

⁵⁹ B^N J. BÉTHUNE, *Méreaux des familles Brugeoises*, Brugge, 1890, pp. 59-62. De adelaar is hier wel in zijn geheel afgebeeld, terwijl die meestal een *uitkomende* (halve) adelaar is. De ouders van deze Jan Marc Cassetta x Maria De Coninck worden foutief gegeven ...

⁶⁰ A. KEELHOFF, *Histoire ...*, op. cit., p. 366: archief van de Augustijnen te Gent, nr. 382 is het testament van 'vrouwe Marie de Coninck, douagiere van wylent jon' Jan Marcus Cassetta, heer van Bissem', daar gedateerd 1722.

⁶¹ Volgens A. VERHOUGSTRAETE, 'Leenroerig overzicht van Aalter II', 1966, art. cit., p. 81, had Jan Marc sr. een (niet bij voornaam genoemde) zoon die pater Augustijn zou geworden zijn en in 1689 overleed (zonder bronvermelding, of steunt hij op DE BÉTHUNE (zie hoger), die ook van een pater Augustijn spreekt (eveneens zonder bronvermelding?). Maar ook op andere plaatsen lijkt VERHOUGSTRAETE in de war over de verschillende erfopvolgers van de heerlijkheid Biesem ...

In 1693 werd een weesrekening opgemaakt van het sterfhuis van Jan Marc Casetta. Daaruit blijkt dat hij geen kinderen-erfgenamen naliet.⁶²

III.bis - ENGELBERT VIGLIUS CASETTA. Hij werd gedoopt te Brugge St.-Salvator, 2de wijk op 2 mei 1620 (P: Ingelbertus van Berchem, M: Anna Van den Heede). Hij overleed op 26 maart 1678 en werd begraven op 28 maart te Brugge St.-Salvator 1ste wijk als Inghelbertus Viglius *De Cassetta*.

Hij was eveneens kapitein van een compagnie van de Brugse burgerwacht en volgde zijn halfneef Jan Marc op als heer van Bissem in Aalter.

Op 10 april 1654 kreeg hij, in een schenking onder levenden van zijn ongehuwde tante Maria (dochter van Lodewijk) Wynckelman een huis te Brugge beneden aan de Mariabrug (de brug in de Katelijnestraat aan de O.L.Vrouwkerk (O.-L.-Vrouwekerk,) met een stuk land en een brouwerij met het brouwersalaam, welke zij zelf van haar overleden broer Lodewijk had geërfd en waar zij woonde. Daarnaast kreeg hij nog een losrente (de penning 16) van 51 pond 14 schellingen 4 groten jaarlijks, bezet op de stedelijke accijnzen van Ieper. Zij behield echter haar leven lang het vruchtgebruik van het huis en de inkomsten uit de rente.⁶³ Maar zij overleed al een maand later op 24 mei 1654 en werd begraven bij de Augustijnen te Brugge. Twee van Engelberts kinderen deelden ook in haar erfenis (zie verder).⁶⁴

Hij huwde een eerste maal met Florentia VAN WALHORN gezegd DE DECKERE.⁶⁵ Zij overleed op 27 april 1672.⁶⁶ Zij zou als gereformeerde te Sluis begraven zijn.⁶⁷

Een tweede huwelijk met een kleindochter van Christiaan IV, koning van Denemarken

Hij huwde een tweede maal, na huwelijkscontract van 17 april 1672 voor notaris Lowijs Bacchuus de jonge te Brugge en kerkelijk te Brussel op 3 mei 1672⁶⁸ met Anna Catharina, gravin VAN ULTVELT (ULFELDT), geboren te Kopenhagen, Denemarken op 18 maart 1639 en overleden te Wenen, Oostenrijk op 27 mei 1707.

Haar vader was graaf Corfitz Ulfeldt (1606-1664), groot-kanselier van Denemarken (al overleden op het ogenblik van het huwelijkscontract). Haar moeder was Leonora Christina

⁶² RAB, Aanwinsten, nr. 1186f, van deze weesrekening van maar liefst 238 folio's ontbreekt helaas van de eerste katern het eerste blad (folio's 1 en 14).

⁶³ SAB, PV, nr. 40, f° 48^v-49.

⁶⁴ J.J. GAILLIARD, *Bruges et le Franc*, II (1858), op. cit., pp. 97-98.

⁶⁵ De familienaam *Van Walh(o)orn gezegd De Deckere* wordt vermeld in GAILLIARD, *Bruges et le Franc ...*, II (1858), op. cit., p. 93 en IV, 58, het doopregister Brugge St.-Anna, d.d. 28 november 1662 bij de geboorte van Ingelberts zoon Marcus bevestigt dit.

⁶⁶ Zie verder in de weesakte van haar kinderen.

⁶⁷ Volgens P. LE DOULX, *Levens ...*, dl. 2, pp. 111.

⁶⁸ Het huwelijk werd ook in het huwelijksregister van Brugge St.-Anna ingeschreven maar pas op 27 december 1674. De huwelijksdatum staat ook vermeld in zijn staat van goed, zij wordt er genoemd als *vrouw Anna Cathalyne Vrouwe van Ulfelt, dochter van wijlent sijn exel(entie) den Graef Corfus van Ulfelt by vrouw Leonora gravinne van Holsteijn ende Sleswyck*.

(1621-1698), gravin van Holsteijn en Sleswijk,⁶⁹ een dochter van Christiaan IV, koning van Denemarken uit een morgaanisch⁷⁰ huwelijk met Kirsten Munk.

Corfitz Ulfeldt en Leonora Christina van Denemarken, schoonouders van Engelbert Viglius Cassetta's tweede echtgenote Anna Catharina Ulfeldt (Jens Peter Trap, Berømte danske mænd og kvinder, 1867)

Op het ogenblik van Engelberts huwelijk met Anna Catharina Ulfeldt zat haar moeder opgesloten in de Blauwe Toren van het koninklijk paleis in Kopenhagen (zie verder). Haar ouders hadden een zeer bewogen leven.⁷¹

Dertig jaar eerder, in 1643 was Ulfeldt rijkshofmeester van Denemarken geworden en daarmee de machtigste man aan het hof van koning Christiaan IV. Zijn echtgenote Leonora Christina werd hierdoor de eerste dame aan het hof aangezien haar vader, de koning geen wettige

⁶⁹ P. LE DOULX, *Levens ...*, dl. 2, pp. 110a-d geeft zijn huwelijkscontract.

⁷⁰ Een huwelijk waarbij de bruid en al de kinderen uit dit huwelijk afstand doen van alle rechten op de titels van de bruidegom, zijn rechten en bezittingen.

⁷¹ Zie http://nl.wikipedia.org/wiki/Leonora_Christina_Ulfeldt. De webpagina vermeldt inderdaad haar dochter Anna Catharina, die na eerst verloofd te zijn met een Kai Licke, op 3 mei 1672 huwde met *Jan Wigilius Cassetta in België* (de voornaam is verkeerd). Voor de autobiografie van Leonora, geschreven in het Frans, zie bv. de Engelse vertaling in: (ed. F.E. BUNNETT) LEONORA CHRISTINA ULFELDT, *Memoirs of Leonora Christina: Daughter of Christian IV of Denmark; Written During Her Imprisonment in the Blue Tower at Copenhagen 1663-1685*, London, 1872 (<http://www.gutenberg.org/files/38128/38128-h/38128-h.htm>). Zie ook P. DE BAETS, 'Adolphus Fuchs, een Deense geschiedenis (1662)', in: *Brugs Ommeland*, jg. 45 (2005) nr. 3, pp. 147-158, voor het verhaal van de moord op Adolphus Fuchs door Corfitz Ulfeldts oudste zoon Christian die zich in 1662 te Brugge voltrok. Adolphus Fuchs was de hardvochtige commandant van het slot Hammershus waar Corfitz Ulfeldt en Leonora Christina 17 maand opgesloten zaten. Hier wordt verkeerdelijk op p. 156 de Cassetta waarmee de Ulfeldts in 1662-1663 bevriend raakten, *Marcus Cassetta* genoemd, maar Marcus was al overleden voor 1634.

echtgenote had. Zij hadden vijftien kinderen waarvan vier jongens en drie meisjes de volwassen leeftijd bereikten. Anna Catharina Ulfeldt was de oudste dochter.

Na de dood van koning Christiaan IV in februari 1648 keerde het tij van de Ulfeldts. Met de nieuwe koning, Christina's halfbroer Frederik III en diens echtgenote kwam het tot een conflict: Leonora wenste haar positie van *leading lady* aan het Deense hof niet over te laten aan de nieuwe koningin. In 1651 vluchtte het echtpaar naar Zweden. In 1657 trok een Zweeds leger Denemarken binnen en Corfitz Ulfeldt sloot zich daarbij aan. Maar met hulp van een Nederlandse vloot werden de Zweden verslagen (de Slag in de Sont, 8 november 1658, de hulp van de Republiek der Noordelijke Nederlanden in deze was niet onbaatzuchtig want de Republiek wilde niet dat de Zweden de vitale Oostzeehandel zouden beheersen).

Corfitz Ulfeldt en Leonora Christina van Denemarken werden in 1660 door Frederik III in Kopenhagen gearresteerd en 17 maand gevangen gezet op het slot Hammershus (op het eiland Bornholm). Ze werden vrijgelaten, maar op voorwaarde van afstand van een groot deel van hun eigendommen en de kwijtschelding van uitstaande geldvorderingen. In 1662 kregen ze een toelating om naar Spa te reizen voor een gezondheidskuur. Maar ze maakten daarvan gebruik om naar Amsterdam, Brugge en Parijs te trekken. In 1663 huurden ze een huis te Brugge waar zij veel vrienden maakten. Zij kregen o.a. ook regelmatig bezoek van Engelbert Viglius Cassetta. Eind mei 1663 trok Leonora Christina naar Londen om in opdracht van haar echtgenoot een oude schuld terug te vorderen van de Engelse koning Karel II. Engelbert Viglius Cassetta vergezelde Leonora Christina op haar reis naar Londen. Maar veel meer dan vage beloften kon ze niet loskrijgen van de Engelse koning.⁷²

De reizen in de Nederlanden, Frankrijk en Engeland van de Ulfeldts waren wel tegen de afspraak met Frederik III. In feite wilde Ulfeldt het geld dat hij hoopte van de Engelse koning terug te krijgen, gebruiken om een opstand tegen de Deense koning te beginnen. De Deense koning veroordeelde daarom Ulfeldt bij verstek ter dood wegens hoogverraad en eiste ook van de Engelse koning de uitlevering van Leonora aan Denemarken als medeschuldige. De Engelse koning ging in op dit verzoek en liet Leonora Christina op de terugreis op 11 juli 1663 arresteren in Dover en overbrengen naar Kopenhagen (op die manier was hij ook ineens van zijn uitstaande schuld af ...). Ook Engelbert Viglius Cassetta bleef een tijd opgesloten in het kasteel van Dover. Leonora Christina ontkende iets te hebben geweten omtrent het verraad van haar man. Toch werd zij als gevangene overgebracht naar Kopenhagen.

Corfitz Ulfeldt, die zijn nakende uitlevering voelde aankomen, vluchtte weg uit Brugge naar Basel (Zwitserland), waar al drie van zijn zonen verbleven. Toen hij ook daar geïdentificeerd werd, vluchtte hij opnieuw, maar overleed op 20 februari 1664 aan een longontsteking tijdens zijn afvaart op de Rijn.⁷³

Leonora Christina bleef niet minder dan 21 jaar, 9 maanden en 11 dagen opgesloten in de Blauwe Toren van het slot Christiansborg, het koninklijk paleis in Kopenhagen. Pas in 1685,

⁷² Zie haar autobiografie.

⁷³ R. LANGMANN, *Corfitz Ulfeldt and his children in Basel. The final days of a doomed man* (op www.book-selects.com/genographic/Corfitz.html en op basis van F. FRIIS, 'Corfitz Ulfeldt og hans børn i Basel', in: *Historisk Tidsskrift*, 1963-66) twijfelt of hij overleed tijdens zijn vlucht uit Basel, maar denkt eerder dat hij ontsnapte en niets meer van zich liet horen. Hij heeft het ook verkeerdelijk over Jan Marcus i.p.v. Engelbert Viglius Cassetta als verloofde van Anna Catharina Ulfeldt, noemt het kuuroord waar de familie Ulfeldt voorhiel naar toe te trekken Aix-la-Chapelle. Leonora's autobiografie vermeldt duidelijk: Spa. (en de auteur schijnt ook niet te weten dat Aix-la-Chapelle en Aachen één en dezelfde plaats zijn, maar in verschillende talen).

toen de koningin overleed, werd ze vrijgelaten. In haar gevangenschap schreef ze in 1673 voor haar kinderen haar autobiografie onder de titel *Jammers Minde* ('Herinneringen aan mijn ellende'), in het Frans.⁷⁴ Het manuscript werd pas in 1869 voor het eerst gepubliceerd in het Deens, in 1871 in het Duits en in 1872 te London in het Engels. Het veroorzaakte een sensatie. Het werk geldt thans als de beste Deense autobiografie uit de barokperiode.

Haar oudste dochter Anna Catharina bleef allicht in Brugge wonen waar ze als 33-jarige in 1672 huwde met de 52-jarige weduwnaar Engelbert Viglius Cassetta.

Engelbert Viglius Cassetta verkreeg bij patentbrieven van 9 februari 1674 toelating om aan zijn familiewapen twee griffioenen als schildhouders toe te voegen en het te overtoppen met een kroon in plaats van een wrong. Misschien vond hij dat beter staan na zijn huwelijk met een (zij het in ongenade gevallen) familielid van het Deense vorstenhuis.⁷⁵

Engelbert Viglius overleed evenwel al na iets minder dan zes jaar huwelijk op 26 maart 1678.⁷⁶ Hij werd begraven in de Brugse St.-Salvatorskerk in de H. Kruiskapel.

Na het overlijden van haar echtgenoot en van hun kinderen ging zijn weduwe Anna Catharina Ulfeldt na 1685 bij haar (inmiddels vrijgelaten) moeder wonen in het stadje Maribo op Lolland (vroeger gespeld Laaland), een Deens eiland in de Baltische Zee. Op 24 april 1688 liet ze nog van zich horen in Brugge, toen zij via een deurwaarder van de Raad van Vlaanderen van koningswege beslag liet leggen ten laste van de voorkinderen van Engelbert Cassetta om haar weduwschap en aanspraken veilig te stellen en ter ontlasting van andere schulden van het sterfhuis.⁷⁷

Later volgde zij haar broer naar Wenen, waar zij ook overleed in 1707. Zij droeg het handschrift met haar moeders autobiografie over aan haar broer en een verre afstammeling publiceerde het in 1869 (zie hoger).

Engelbert Viglius Cassetta had uit zijn eerste huwelijk, volgende kinderen:

- 1) **Lucia Sabina.** We vinden in de doopregisters een *Carlotte* Cassetta, die mogelijk dezelfde persoon als Lucie Sabine is, want van haar en van haar echtgenoot Joannes Baptiste VILTERS (die in 1682 als echtgenoot van Lucie Sabine vermeld wordt, zie hieronder) werd een dochter Eleonora Vilters geboren, gedoopt te Brugge O.-L.-Vrouw, 3de wijk op 21 november 1677. Als *Lucie Sabine* Cassetta hadden zij en Joannes Baptiste Marcel VILTERS een dochter Henrica Vilters, gedoopt te Brugge O.L.Vrouw, 3de wijk op 10 februari 1680.

⁷⁴ Digitale foto's van het eerste deel (70 pagina's) in haar handschrift is vlot te lezen op <http://www.kb.dk/permalink/2006/manus/679/eng/1/>.

⁷⁵ J. LE ROUX, *Recueil de la noblesse ...*, op. cit., p. 341; J. DE SEUR, *La Flandre illustrée par l'Institution de la Chambre du Roi à Lille ...*, Rijsel, 1713, p. 263; [R. DE VEGIANO, HEER VAN HOVE] *Nobiliaire des Pays Bas et du Comté de Bourgogne, par M.D.*** S.D.H.*, 2 vols., Leuven: Jan Jacobs, 1760, dl. 2, p. 467.

⁷⁶ P. LE DOULX, *Levens ...*, dl. 2, op. cit., p. 110 noemt hem verkeerdelijk *Marcus*, maar Marcus Cassetta was al overleden in of voor 1634 (overgenomen door P. DE BAETS, 'Adolphus Fuchs ...', art. cit., p. 156) en geeft ook voor zijn overlijdensjaar verkeerdelijk als 1677.

⁷⁷ SAB, Registers van de Zestendelen i.v.m. de huizen DON/0887 (huis en erf in de Balsemboomstraat).

Wellicht is het ook deze *Lucia De Cassetta* die blijkbaar een tweede maal huwde met Joannes MARCELLI, want zij hadden een zoon Theophilus Marcelli, gedoopt te Brugge O.-L.-Vrouw 2de wijk op 18 juni 1682.

- 2) **Desire Bernard.** Samen met zijn zus Lucie Sabine kreeg hij het derde van het resterende bezit van hun groot tante Maria Wynckelman (zie hoger). Zij is jong overleden (niet vermeld in de samenvatting door Theophiel Augustijn Cassetta van de weesakte opgemaakt na het overlijden van hun vader in 1678).
- 3) **Sara**, gedoopt te Brugge St.-Anna op 10 april 1653, wellicht al voor mei 1654 overleden, gezien zij niet deelde in de erfenis van haar groot tante Maria Wynckelman (zie hoger).⁷⁸
- 4) **THEOPHIEL AUGUSTIJN**, volgt onder IV.
- 5) **Octavus**, geboren te Brugge St.-Anna op 9 juni 1659, jong overleden (niet vermeld in de samenvatting van de weesakte door Theophiel Augustijn Cassetta).
- 6) **MARCUS AURELIUS**. volgt onder IV.bis.

Bij het overlijden van hun vader in 1678 waren nog drie kinderen uit zijn eerste huwelijk in leven: Lucie Sabine, Theophiel Augustijn en Marcus Aurelius. Lucie Sabine was reeds meerderjarig (of al gehuwd), de testamentaire voogden voor de twee zonen waren: jonker Niclaas de Muelenare *dict* van Belle, heer van Kemps en jonker Jan Marcus Cassetta, heer van Bissem. Later werd Jan Baptiste Marcel Vilters (gehuwd met hun zuster Lucie Sabine) voogd. Anna Catharina, gravin van Ulfeldt, was toen weduwe van hun vader.⁷⁹

Hij had uit zijn tweede huwelijk de volgende kinderen:

- 7) **Ingelbert Ludovicus**, ook onder voogdij van Niklaas de Muelenaere en Marcus Cassetta (vermeld in de staat van goed van zijn vader, maar niet in de samenvatting van de weesakte door Theophiel Augustijn Cassetta).
- 8) **Cornifitius Christianus**, gedoopt te Brugge St.-Anna op 28 december 1674, allicht jong overleden daar zijn voornaam gegeven werd aan een jongere broer en ook niet vermeld in de samenvatting van de weesakte door Theophiel Augustijn Cassetta.
- 9) **Cornifitius**, gedoopt te Brugge St.-Anna op 27 mei 1676, jong overleden (niet vermeld in de samenvatting van de weesakte door Theophiel Augustijn Cassetta).

⁷⁸ De moeder wordt in het doopregister vermeld als: *Florentia De Deckere*, bij de geboorte van Marcus Aurelius luidt de familienaam: *Van Walhoorn dicte Decker*, bij Theophiel en Octavus is het *Walho(o)rne*.

⁷⁹ RAB, Index Cassetta, dl. I (index op de Weesregisters van het Brugse Vrije), p. 340: *Theophilus Augustinus out ontrent de 20 Jaeren, ende Marcus Aurelius 16, de twee kinderen van drye van Jo.r Inghelbert Viglius sone van Jo.r Marcus Cassetta, overleden op den 26 maerte 1678, die hij binnen huwelijk ghehadt heeft bij vrouw Florence van Walhorn gheseyt Decker, sijne eerste huysvrauwe, overleden en 27 april a° 1672. Vooghden testamentaire Jo.r. Niclays de Muelenare dict van Belle, heere van Kemps etc.a. ende Jo.r Jan Marcus Cassetta, heere van Bissem, commis van de Nieuwe Impositien slants vanden Vrijen, 1678. Jo.r Jan Baptiste Marcel Vilters in huwelijck hebb(end)e vrouw Lucie Sabine Vilters, de weesen suster etc.a. Vrouw Anne Catherijne Gravinne van Ulfelt, duaggiere vanden voorn(oemden) Jo.r Inghelbert Viglius Cassetta ende besittighe ten desen sterfhuuse etc.a. Snelleghem fo 295.*

IV. – THEOPHIEL AUGUSTIJN CASSETTA. Hij werd gedoopt te Brugge St.-Anna op 5 februari 1658. In 1682 was hij nog onder voogdij van (zijn 24 jaar oudere kozijn) Jan Marc Cassetta.⁸⁰

Hij volgde na 1678 zijn vader op als heer van Bissem in Aalter.

Hij huwde als vrijlaat van het Brugse Vrije, na huwelijkscontract verleden te Brugge op 17 april 1685 voor notaris F. Blanckaert en kerkelijk te Brugge O.-L.-Vrouw, 2de wijk op 11 augustus 1685 met Maria Catharina WYNCKELMAN, dochter van Lodewijk en Petronilla Casetta (een half-nicht halfnicht van Theophiels vader Engelbert Viglius Casetta).

Hij moet kort daarna zijn laatschap van het Brugse Vrije ingeruild hebben voor het poorterschap van de stad Brugge, want hij had een korte loopbaan in het stadsbestuur van Brugge:

1687-88	Schepen 5/12	Theophiel Augustijn de Casetta,
1688-89	Schepen 5/12	Theophiel Augustijn de Casetta.

Tijdens zijn korte leven (hij overleed als 33-jarige) was hij erg actief in het ontsluiten van Brugse stedelijke bronnen, de voortzetting van Brugse grafschriftenverzamelingen en het opmaken van genealogieën.

De Brugse kroniekschrijver en kunstenaar Pieter LE DOULX (1730-1807) schrijft over hem: *Desen treffelijcken edelman begaeft met veel verstand, als een bijzonderen letterkundigen liet sijnen geest speelen namentlijck op de genealogien der edele familien, waerin dat hij uijt-nemende was, en daer in met ongelooflijcken aerbeyd; en menighvuldige ondersoekingse seer veel schoone schriften heeft naer gelaeten tot nut van het gemeyne best, als oock namentlijck een boeck behelsende de hoofden van de staeten, en wettelijcke passeeringen der notarissen der stad van Brugge, en lande vanden Vrijen, sijnde een kostbaer werck voor de ondersoekingse der familien, in materien van de succesien.*⁸¹

LE DOULX vergist zich evenwel als hij stelt dat deze actieve genealoog Engelbert Viglius Casetta is. Immers, van de weinige handschriften waarvan de bewaarplaats gekend is zijn het alle handschriften die lang na Engelbert Viglius' overlijden (1678) werden samengesteld, nl. in 1689 en 1690. Het gaat wel degelijk om zijn zoon Theophiel Augustijn (+ 1691), die ook in andere bronnen als genealoog wordt vernoemd.

Ontsluiter van Brugse historische bronnen

Volgens LE DOULX liet hij ook een *boeck behelsende de hoofden van de staeten, en wettelijcke passeeringen der notarissen der stad van Brugge, en lande vanden Vrijen*. Met dit, met *ongelooflijcken aerbeyd* samengesteld werk, bedoelt hij allicht de zgn. 'index Cassetta', nog bewaard in het Rijksarchief te Brugge.⁸²

Deel 1 van deze 'index Cassetta' biedt een toegang tot niet minder dan 14 registers van staten van goed, verkavelingen en wettelijke passeringen voor de schepenen van het Brugse Vrije, periode 1414-1492 en tot 52 registers van staten van goed, periode 1505-1596 en 1614-1683. Het deel 2 is een toegang op wettelijke passeringen verleden voor de schepenen van de

⁸⁰ RAB, Brugse Vrije, Staten van Goed, 1ste reeks, nr. 10704 is een weesrekening van zijn voogdij (verwijzend naar het weesregister *Snellegheem p(ar). registr. Noordt 1675 fol 245*).

⁸¹ P. LE DOULX, *Levens der geleerde en vermaerde mannen* [van Brugge], RAB, hs. 18, deel 2, p. 111.

⁸² Zie H. DENWETH, J. D'HONDT, K. LEENDERS, *Een huis te Brugge, Vadecumecum voor de historische studie van woningen, eigenaars en bewoners*, Brugge: Levend Archief, 2001, p. 52.

stad Brugge en is gebaseerd op de protocollen van de klerken van de vierschaar. In een nota (zie bijlage 2), verkeerdelijk ingeplakt in deel 1, maar betrekking hebben op deel 2, noemt hij dit werk *alleene den aerbeyt van twee persoonen gheweest duerende den tyt van bet dan onderalf jaer. 1690*. Maar de namen van die twee personen vermeldt hij nergens in de twee delen van zijn 'index Cassetta'.

In twee publicaties van het Brugse Stadsarchief uit resp. 1973 en 2001⁸³ wordt de samensteller van die index, *Bernardus Cassetta* genoemd. Deze voornaam is allicht - maar ten onrechte - ontleend aan de heraldische tekening die vooraan in deel 1 ingekleefd is en een *Bernardinus Casseta* vermeldt met hetzelfde wapen als wat in het groot nog eens bovenaan afgebeeld is.

*Heraldische kwartierstaat van Theophiel Augustijn Cassetta
(RAB, hs. E68/17)*

⁸³ A. SCHOUTEET, *De klerken van de vierschaar te Brugge met inventaris van hun protocollen*, Brugge: Gemeentebestuur, 1973, p 148; H. DENEWETH, e.a., *Een huis in Brugge*, op. cit., p. 52.

Maar wat vertelt ons deze tekening echt over de samensteller van de handschriften? We merken vooreerst op dat de tekening van na 1674 moet dateren, wat zij bevat al griffioenen als schildhouders en de kroon die pas in dat jaar als wapenvermeerdering werden toegestaan aan Engelbert Viglius Cassetta (zie hoger). Het is verder zeer aannemelijk dat de acht wapenschilden, vier links, vier rechts resp. op vier paternele en vier maternele voorouders betrekking hebben. De volgende namen en voornamen zijn erbij geschreven: BERNARDINUS CASSETTA, CATH. MAZZA, LOUIS WYNCKELMAN, ANNA VAN D(EN) HEEDE, Jⁿ WALHORNE DIT DECKER, MARIE VAN CALDENBOURG, JEAN VAN PEDE, HELENE VAN MALECTE.

Louis Wynckelman en Anna van den Heede kennen we al als de ouders van Anna Wynckelman, de tweede echtgenote van Marcus Cassetta en grootmoeder paterneel van Theophiel Augustijn. De naam Walhorn gezegd (de) Deckere kennen we als de familienaam van Theophiel Augustijns moeder, Florentia Walhorn. Zijn grootvader materneel Johannes Walhorne dict Deckere staat bekend als een jurist, geboren te Valkenburg op 20 juni 1582, licentiaat in de rechten (Leuven) en auteur van een drukwerk. Hij overleed op 16 december 1646 en werd begraven in de kapel van St.-Guido te Anderlecht. Zijn ouders waren Joannes Walhorn en Maria van Caldenborg, zijn echtgenote was Maria van Pede.⁸⁴ Deze biografische gegevens sluiten perfect aan bij de heraldische kwartierstaat.

De tekening geeft dus inderdaad de acht overgrootouders van Theophiel Augustijn en moet dus naar hem verwijzen. Hier zien we ook dat hij de echtgenote van zijn overgrootvader Bernardinus heeft kunnen identificeren als *Catharina Mazza*. Haar wapen stelt twee in schuin-kruis geplaatste strijdhamers voor (Fr: *masse d'armes*, It: *mazza d'armi*), dus ook een sprekend wapen.

De samensteller van de 'index Cassetta' is dus: **Theophiel Augustijn Cassetta**.

Voorzetter van grafschriftenverzamelingen en genealoog

Pieter LE DOULX schrijft ook dat hij actief was op de *genealogien der edele families, waerin dat hij uijtnemende was, ... en menighvuldige ondersoekingse seer veel schoone schriften heeft naer gelaeten ...* Maar hiervan schijnen er nog nauwelijks bewaard gebleven te zijn, althans niet in openbare collecties. Naar het oordeel (1953) van Albert de Schietere de

⁸⁴ FLAMENT, 'DECKER A WALHORN (Johannes)' in: (red.) P.C. MOLHUYSEN & P.J. BLOCK, *Nieuw Nederlandsch biografisch Woordenboek*, Leiden, 1912, dl. 2, p. 383: "Rechtsgeleerde, geb. te Valkenburg 20 Juni 1583 en overl. 16 Dec. 1646, zoon van Joannes, griffier bij het leenhof aldaar en Maria van Caldenborg. Hij werd te Leuven licentiaat in de beide rechten. Hij huwde Maria van Pede, dochter van Joannes, raadsheer in den Hoogen Raad van Brab. te Brussel, tot welke waardigheid hij ook in 1643 werd bevorderd, na als advocaat te Brussel bewijzen van grote rechtskennis te hebben gegeven. Hij werd begraven in de kapel van St. Guido te Anderlecht. Hij schreef: *Dissertationum iuris et decisionum super illis factorum, in magnis inprimisque conciliis suae Maiestatis in Belgio, qua in Privato, qua in Magna Mechliniensi, qua in Suprema Brabantiae, qua in Suprema Curia feudali Brabantiae, qua in aliis libri duo.* (Antw. 1631). Met portret naar N. van Horst, gegr. d. C. Galle. De 2e ed. Brux. 1673 door zijn zoon Aurelius met een zelfde portret uitgegeven. De 3e ed. Brux. door de zorg van J.B. Christijn, met vele vermeerderingen in 1686, met een zelfde portret, maar met het jaar 1686. Zijne Dissertationes zijn zeer gewaardeerd. Nog werd na zijn dood uitgegeven *Philosophus bonae mentis* (Brux. 1674). Zie: Foppens, *Bibl. Belg.* II, 625; Valerius Andreas, *Bibl. Belg.*; voorrede der 2e ed. zijner Dissertationes; *Histoire du Conseil de Brabant*; G.C.U(bagts) *Korte schets der geschiedenis v.h. land van Valkenburg* (Leuven, 1856); *de Maasgouw* 1886, 4, 77 en over zijn vader idem, 4 en 83."

Lophem⁸⁵ was hij "de meest gewetensvolle van de Brugse genealogen, maar zijn bijna al zijn handschriften verloren gegaan ...".

Dat hij inderdaad ook de 16de-eeuwse verzamelingen van Brugse grafschriften van Cornelius Gailliard (+ 1563) verder zette en ook diverse genealogieën samenstelde blijkt uit enkele 19de- en laat 18de-eeuwse drukwerken.

Volgende handschriften van hem worden geciteerd:

- *Superscriptien en memorien van alle de tomben en eptaphien der geestelycke, edele en eersaeme persoonen, die begraven liggen in de cathedraele kercke van St-Donaes, in Brugge, by een vergaedert door Corn. Gailliard, anno 1562, gecopieert en geaugmenteert door d'heer Jacques de Damhouder, canonick der zelve kercke, anno 1603, en nog vermeerdert door d'heer T.-A. Cassetta, anno 1690.*⁸⁶

- *Inscriptien ende wapenen van alle de tomben, epitaphien ende sepulturen die hun bevonden ten jaere 1690, inde cathedraele kercke van S. Donaes, en de gone van O.L. Vrouwe en S. Jacobs in Brugge, mitsgaders alle de gone daer eenige memorie van is in 't manuscript van d'Heer Cornelis Gailliard, bij een vergaedert en agtergelaeten bij Joncker Theophile Augustin, filius J^{or} Engelbert Casetta, anno 1690.*⁸⁷

- *Dit syn memorien van diversche oude gheslachten der stede van Brugghe, by een vergaedert door d'Heer Cornelis Gailliaert ende by Jon' Theophile Augustin Casetta van woorde tot woorde ghecopieert met het vervolgh anno 1689.*⁸⁸

Zijn genealogische handschriften werden o.a. gebruikt voor de samenstelling van het anoniem uitgegeven boek *Généalogies de Quelques Familles des Pays-Bas, Dressées en partie sur titres, & en partie tirées des Manuscrits de T.A. CASSETTA, de H. BUTKENS; de P. D'ASSIGNIES, Moine*

⁸⁵ A. DE SCHIETERE DE LOPHEM, 'Iconographie Brugeoise, I. L'Hôpital St.-Jean (suite) les tuteurs de l'Hospice St.-Julien', in: *Tablettes des Flandres*, T. 5, Brugge, 1953, p. 304.

⁸⁶ Geraadpleegd door en vermeld in: J.-J. GAILLIARD, *Inscriptions Funéraires et Monumentales de la Flandre Occidentale. Arrondissement de Bruges. T. I, 1ère partie, St.-Donat*, Brugge, 1861, p. 15, nr. 3 (zonder vermelding waar hij dit raadpleegde).

⁸⁷ Geveild te Brugge op 8 oktober 1816 uit de nalatenschap van Brunon-François Schynckele de Rondshove, zie: *Catalogue d'une très-belle collection de livres En plusieurs Langues et Facultés, la plupart bien conditionnés et proprement reliés; suivi d'un recueil de manuscrits et d'une partie de musique, délaissés par feu monsieur Brunon-François Schynckele de Rondshove*, Brugge, drukkerij E.J. Terlinck, 1816 [8 oktober 1816 volgens een handschriftelijke aantekening op het exemplaar te Marke (Kortrijk), Stichting de Bèthune, verzameling veilingscatalogi]. In dit lot, nr. 21 van de sectie handschriften, worden diverse handschriften gespecificeerd, waarvan allicht alleen het eerste van Theophiel Augustijn Cassetta is. Geraadpleegd door en vermeld in: J.-J. GAILLIARD, *Inscriptions ... St.-Donat*, op. cit., p. 15 (zonder vermelding waar hij dit raadpleegde). J.J. GAILLIARD vermeldt op dezelfde pagina nog een derde handschrift betreffende grafschriften van de Sint-Donaaskathedraal, maar het betreft een andere samensteller, die wel gebruik maakte van 'les memoires de Mr Casetta, chanoine de cette église' en op dat moment al aanwezig in de Brugse stadsbibliotheek. Daar is het nu nr. 459: *Recueil des superscriptions et armoiries ... saint Donas à Bruges, tiré hors le précieux manuscrit de M. Corneille Gailliaert, ... aussi hors le mémorial de Mr. Casetta, chanoine de cette église*. Hier wordt Cassetta, "kanunnik van de Brugse St.-Donaaskathedraal" genoemd, maar dit is dus een foutief gegeven. Theophiel Augustijn Cassetta was immers gehuwd en had kinderen.

⁸⁸ Zie KBR, Hs II.1188 (in de catalogus inventarisnummer 7731), zie voetnoot 2 en f° 7; J.-J. GAILLIARD, *Inscriptions Funéraires et ... St.-Donat*, op. cit., p. 15, nr. 21; J.-J. GAILLIARD, *Bruges et le Franc, Suppl.*, (1864), op. cit., p. 299.

de Cambron; de L. LE BLOND, & d'autres fameux Généalogistes; comme aussi des Auteurs les plus accrédités (Amsterdam, 1774).⁸⁹

Nog in een ander boekwerk in twee delen dat enkele jaren later ook anoniem verscheen en geïnspireerd was op het voorgaande, *Recueil Généalogique de Familles originaires des Pays-Bas ou y établies* (Rotterdam, 1775 en 1778) werd vaak gebruik gemaakt van het werk van Cassetta. Hij wordt hier genoemd 'van Brugge' en zijn werk éénmaal als 'van 1689', zijn voornaam wordt er voluit gespeld, maar wel verkeerdelijk als *Théodore Augustin* i.p.v. *Theophile Augustin*.⁹⁰ En in nog een ander boekwerk in zes deeltjes, die ook in dezelfde periode verschenen, *Fragmens Généalogiques* (Genève, 1776) vinden we hem ook met die verkeerde voornaam vermeld.⁹¹

In de laatste twee werken komen samen 16 verschillende genealogieën voor die verwijzen naar het werk van Cassetta. Aan de familienamen te oordelen lijkt zijn verzameling een groot geografisch gebied te bestrijken (zeker ruimer dan alleen Vlaanderen).

De teloorgang van zijn oeuvre

Volgens J.-J. GAILLIARD (1860) 'gingen de meeste van zijn werken verloren bij een plundering op 12 november 1789 bij zijn achterkleinzoon Louis François Maroucx'.⁹²

Allicht bedoelt hij met die achterkleinzoon *Louis Joseph François Benoît Maroucx*, heer van Oprakel, procureur-generaal en raadsheer van de Raad van Vlaanderen (gevestigd te Gent), geboren te Brussel, Sint-Jakob op de Koudenberg, 22 januari 1748, gehuwd 21 juli 1789

⁸⁹ De anonieme uitgever was F.J. DE HOLLEBER D'ASCOW. In dit werk wordt niet aangegeven welke genealogieën ontleend zijn aan welke auteurs.

⁹⁰ N.N. [= de schoonzoons de Beelen-Bertholf uit Brussel van de Waaslandse genealoog François-Joseph de Castro y Toledo (1688-1766)], *Recueil généalogique de familles originaires des Pays-Bas ou y établies*, Rotterdam, I-II, 1775-78 : I, p. 12 : (gen. Bernard-Calonne) *Deux manuscrits, l'un de Henri Butkens, Abbé d'Egmont, & l'autre de Théodore-Augustin Cassetta, disent ...* ; I, p. 52 : (gen. de Deurnagele) : *Tiré d'une Généalogie dressée par Mr. Théodore-Augustin Cassetta, Ecuier, à Bruges* ; I, p. 94 : (gen. de Roode dit Roovere) *Un Manuscrit de Théodore-Augustin Cassetta, Ecuier, de Bruges, de l'an 1689, dit ...* ; I, p. 189 : (gen. de la Kethulle) *Un Manuscrit de Mr. Théodore Augustin Cassetta, Ecuier, commence ...* ; I, p. 219 : (gen. de Bousies-Vertaing) ... *ainsi que deux Manuscrits, l'un de Théodore-Augustin Cassetta, & l'autre de Laurent le Blond, ...* ; I, p. 378 : (gen. de Cardevacque) : *Une Généalogie dressée par Mr. Théodore-Augustin Cassetta, Ecuier, nous apprend ...* ; II, p. 2 : (gen. de Houchin) *Selon les mémoires de Théodore-Augustin Cassetta, Ecuier à Bruges, ...* ; II, p. 79 : (gen. de Haynin) *Et dans une Généalogie manuscrite de la maison de Houchin, dressée par Théodore-Augustin Cassetta, Ecuier, ...* ; II, p. 216 : (gen. van Eynatten) ... , *selon T.A. Cassetta...*

⁹¹ *Fragmens Généalogiques*, Genève, I-VI (1776) : I, p. 25-26 : (gen. van der Gracht) : *Selon Théodore-Augustin Cassetta, écuyer, ... Ledit Cassetta ...* ; I, p. 37 : (gen. de Grouches) *Ce fragment est tiré de Théodore-Augustin Cassetta, écuyer, de Bruges & Laurent le Blond, de Valenciennes* ; II, p. 184-185 : (gen. de Burgrave) *Ce fragment généalogique est tiré de Théodore-Augustin Cassetta, écuyer, fol.2 & 3 ...* ; II, p. 197 : (gen. de Brusset) *Ce fragmens est de T.A. Cassetta* ; II, p. 198-199 : (gen. Budsin) *Ce fragment est aussi de T.A. Cassetta ...* ; III, p. 54 : (gen. de Bousies) *Voici un autre extrait de la généalogie de Bousies, dressée par Théodore-Augustin Cassetta, écuyer, à Bruges* ; VI, p. 231 : (gen. de Fremault) ... *Selon Théodore-Augustin Cassetta, la famille de Fremault qu'il nomme aussi Freinait, porte pour armes ...*

⁹² J. GAILLIARD, *Recherches historiques sur la chapelle du Saint-Sang à Bruges*, Brugge, 1846, p. 294 noot (a). In de genealogie Maroucx in zijn ander werk *Bruges et le Franc*, IV (1860), pp. 139-147 vinden we slechts een kleinzoon Louis-Benoît Maroucx (° Brussel, x 1789, procureur-generaal en lid van de Raad van Vlaanderen) of zijn broer François-Jean Maroucx (° Brugge 1765, x 1791).

met de Gentse Maria Theresia van Volden⁹³ en inderdaad achterkleinzoon van Theophiel Augustijn Casetta.

Op 13 (niet 12) november 1789 werden bij de verovering van Gent door de Patriotten tijdens de Brabantse Omwenteling (de opstand tegen het Oostenrijks gezag) enkele huizen geplunderd. Een tijdgenoot, de Brugse burgemeester Robert Coppieters, noteerde in zijn dagboek dat vijf huizen in Gent geplunderd werden: deze van Maroucx, van substituut Pulinx en zijn zoon en van twee 'heren' de Loose.⁹⁴

Procureur Maroucx woonde te Gent in de Lange Kruisstraat,⁹⁵ een zijstraat van de Voldersstraat waar in 1778 de Raad van Vlaanderen zijn intrek had genomen in het voormalige Jezuïetenklooster.

In een andere bron (1871) lezen we dat procureur Maroucx zich kwalijk zou gedragen hebben tegenover de Vlaamse bevolking en dat op hem wraak werd genomen.⁹⁶

Die wraakneming wordt bevestigd door een eigentijdse gedrukte bron die de gebeurtenissen te Gent minder dan twee weken later al publiceerde: *Terwylen onze braeve Patrioten afweirden de onderdruckers van onze vryheyd, het slecht Volk ontlast al het gewigt van zyne vraeke op de huizen van die zielen van slyk, de gene eene veragtelyke baetzucht hadde konnen brengen tot het verkoopen van het Vaderland aen onze vrede dwingelanden. Maroux, Pulinx, van Volden, dHoop gevoelden de uytwerksels van den haet, die hunne verdrukkende ende aen des Lands Wet Stellingen tegenstrydige uytvoeringen rechtveirdiglyk op hun getrokken hadden. Hunne huizen wierden geplundert, hunne huysraeden, roerende goederen, tafeltoebehoorten, boekverzaemeling, alles wierd geworpen in de verslindende vlammen. Het gepeupel vernietigde alles ende behielt zig niets*⁹⁷ Nog tal van andere bronnen bevestigen de plundering en het op een brandstapel gooien van de inboedel van de woning van Maroucx en enkele andere Gentenaars die als fanatieke aanhangers van de Oostenrijkers werden gepercipieerd.⁹⁸

Maroucx vluchtte daarop naar Rijsel, kwam terug na de Oostenrijkse restauratie, maar toen enkele jaren later de Franse Revolutionairen binnenvielen volgde hij het Oostenrijkse leger

⁹³ Zie over hem vooral: H. PIETERS, *Louis-Benoit Maroucx, procurerur-generaal van Vlaanderen als politiek agent van de Oostenrijkers*, onuitgegeven licentiaatsverhandeling K.U.Leuven, Leuven, 1972. Zie ook J. BUNTINX, *Inventaris van het Archief van de Raad van Vlaanderen*, Brussel, 1964, p. 73: Maroucx d'Opbracle (Louis-Joseph): raadshier 26 mei 1775; procureur-generaal 10 okt. 1782, + Wenen 8 jan. 1800.

⁹⁴ (ed.) P. VERHAEGEN, ROBERT COPPIETERS, *Journal d'Événements divers et remarquables (1767-1797)*, Brugge, 1907, p. 163.

⁹⁵ Gebr. GIMBLET, *Nieuwen Almanach, Curieus en Util. Voor het Jaer ons Heere 1789 ofte den getrouwen Wegwijzer der stad Gend*, Gent, 1789, p. 9: *Aenwysinge der woonplaetsen van Hooge en Mogende Heeren van den Raed in Vlaanderen: M. Maroucx, Procureur-Generaal, kruysstraete*. Dit is ongetwijfeld de huidige Lange Kruisstraat. In 1788 was inderdaad ook een *M. Pulinx Substitut Raed Fiscael*, wonend in de Hoogpoort (idem *Almanach van 1788*, p. 17, in 1789 was hij raadshier en de plaats van substituut vacant).

⁹⁶ *Annuaire de la Noblesse de Belgique*, Brussel, 1871 (genealogie Maroucx), p. 151.

⁹⁷ In *Bulletin Officiel van wege het Comité Generael aangesteld binnen de Stad Gend*, Gent: B. Poelman, 1789, pp. 6-7 verhaalt *G.B.A. Schellekens, greffier van het Comitté-Generael der Nederlanden op 25 November 1789* de gebeurtenissen van 13 tot 17 november 1789.

⁹⁸ Zie H. PIETERS, *Louis-Benoit Maroucx, ...* op. cit., bij de beschrijving der gebeurtenissen op 13 november 1789.

bij haar terugtrekking uit de Nederlanden en week hij uit naar Wenen om nooit meer terug te komen en waar hij in 1800 overleed.⁹⁹

Politieke gebeurtenissen liggen dus allicht aan de basis van het verlies van het grootste deel van Theophiel Augustijn Casettas genealogisch oeuvre ... Uiteraard vertellen de historische bronnen niet expliciet dat ook de handschriften van Casetta mee op de brandstapel terecht kwamen, maar wel expliciet zijn 'boekverzameling'. In de 19de en 20ste eeuw wordt er niets meer vernomen over Casettas handschriften, op de 'index Casetta' en de drie hogergenoemde handschriften na. Mogelijk waren deze op het ogenblik van de plundering en verbranding van zijn inboedel uitgeleend en ontsnapten zij zo aan vernieling.

Overlijden

Hij overleed als poorter van de stad Brugge. Hij werd begraven te Brugge O.-L.-Vrouw, 1ste wijk op 26 oktober 1691. Zijn staat van goed bleef bewaard.¹⁰⁰

In zijn korte volwassen leven had hij ook een grote, of in elk geval waardevolle bibliotheek bijeen verzameld. Deze werd op 12 en 13 mei 1692 door de winkelier Joos van Hille openbaar verkocht voor een bedrag van 135 pond 3 schellingen groten. Een groot bedrag, want dit was nog een flink stuk meer dan al het zilverwerk in zijn woning dat geschat werd op 114 pond, of ook alle meubels en lijnwaad (115 pond) terwijl een gouden ring met 10 diamanten die de overledene altijd gedragen had op 36 pond werd geschat.¹⁰¹

Voor zijn begrafenis werd o.a. ook 10 schellingen 8 groten uitgegeven voor het *schilderen van een groot ende vier cleene blasoenen*, allicht zijn familiewapen en de wapens van zijn vier grootouders.

Zijn echtgenote overleefde hem nog 54 jaar: zij werd begraven te Brugge St.-Salvator 2de wijk op 6 maart 1745.

Theophiel Augustijn en Maria Catharina Wynckelman hadden volgende kinderen, waarvoor (voor de drie overlevenden) op 19 augustus 1693 jonker Marcus Aurelius Casetta en jonker Lodewijk Wynckelman de eed aflegden¹⁰² als voogden:

- 1) **Florentia Petronella**. Geboren en gedoopt te Brugge St.-Salvator 1ste wijk op 17 juni 1686 en overleden op 2 en begraven te Brugge St.-Salvator, 2de wijk op 3 oktober 1714. Zij huwde te Brugge St.-Salvator 1ste wijk op 16 oktober 1710 met Lucas HOOE, geboren in Engeland. Hij werd begraven te Brugge St.-Walburga op 28 augustus 1719. Door Jacob Casetta werd via de schepenen van Brugge een proces voor de Raad van Vlaanderen gevoerd betreffende zijn erfenis.¹⁰³
- 2) **Theophilus**, gedoopt te Brugge St.-Salvator, 1ste wijk op 26 juli 1687, begraven te Brugge St.-Salvator, 1ste wijk op 5 juli 1688.

⁹⁹ Zie H. PIETERS, *Louis-Benoit Maroux*, ...op.cit. en *Annuaire*, ... op. cit.

¹⁰⁰ SAB, Staten van Goed, 2de reeks, nr. 4988. Deze vermeldt hem evenwel als overleden op 28 oktober 1681.

¹⁰¹ Zie zijn staat van goed, f° 12^e-13^e: *Voorts den 12 en(de) 13 meye 1692 door den stockhouder Joos van Hille ghedaen vercoopen de bibliotheque ende boucken van(de) overleden, danof die suyvere portie is bedroeghende hondert vijfendertich ponde iij S(chellingen) g(roten)*.

¹⁰² SAB, Wezenregisters, 14de boek 1660-1703, f° 296.

¹⁰³ RAG, Raad van Vlaanderen, nr. 25810.

3) **Jacob Bernard**, geboren en gedoopt te Brugge St.-Salvator 1ste wijk op 22 november 1688.

Hij volgde zijn vader op als heer van Bissem in Aalter.

Hij had volgende loopbaan in het stadsbestuur van Brugge:

1721-25	Raad 10/12	Jacob Cassetta,
1730-31	Schepen 6/12	Jacob Cassetta,
1731-35	Schepen 8/12	Jozef (Jacob?) Cassetta.

Hij was lid van de schuttersgilde van St.-Joris te Brugge in 1716 en lid van de Edele Confrerie van het H. Bloed in 1726.¹⁰⁴ Hij was ook heel kortstondig (zijn naam komt enkel voor in de rekening 1734-35) voogd van het St.-Juliaanshospitaal te Brugge.

In die hoedanigheid werd van hem in 1735 een portret geschilderd door J.B. Montmorency.¹⁰⁵ In de rechterbovenhoek staat zijn familiewapen. De adelaar is hier wel in zijn geheel afgebeeld en het dak van het huis is van keel i.p.v. lazuur. Er zijn ook als schildhouders twee griffioen en het schild is overtopt door een kroon, alles van goud (de wapenvermeerderingen die zijn grootvader Engelbert Viglius bekomen had in 1674 (zie hoger)).

*Portret van Jacob Bernard Cassetta
(Brugge, OCMW, reserve, inv. nr. O.SJ335.I, door J.B. Montmorency)*

¹⁰⁴ J. GAILLIARD, *Recherches historiques ... Saint-Sang à Bruges*, op. cit., pp. 293-294.

¹⁰⁵ Beschreven in: A. DE SCHIETERE DE LOPHEM, 'Iconographie Brugeoise', art. cit., p. 304. Thans bewaard in de reserve van het OCMW te Brugge, inventarisnummer O.SJ335.I, 49 x 39,5 cm, met wapen bovenaan rechts en achteraan gesigneerd *JB Montmorency, A° 1735*.

Hij overleed ongehuwd op 13 februari 1736 en werd twee dagen later begraven te Brugge, St.-Salvator, 2de wijk in de grafkelder van zijn familie in de kapel van *O.-L.-Vrouw van Portiuncula* in de collegiale St.-Salvatorskerk te Brugge, kapel die zijn groot(half)oom Pieter had laten oprichten. Vermoedelijk is dit dezelfde kapel als wat bedoeld wordt met 'de kapel in de noordbeuk van de Brugse St.-Salvatorskerk met grafkelder voor de trap van de H. Kruiskapel' (zie hoger).

Hij was de laatste mannelijke afstammeling, daarom werd zijn wapen op zijn doods-kist genageld en met hem begraven, een oud gebruik in Vlaanderen.¹⁰⁶

- 4) **Ludovica**, gedoopt te Brugge St.-Salvator, 1ste wijk op 27 september 1690. Allicht is zij het kind van *Theophilus Decasetta* dat zonder vermelding van een voornaam werd begraven te Brugge O.-L.-Vrouw 1ste wijk op 2 juli 1691 (Florentia, Jacob Bernard en Maria Augusta waren in 1713 de enige erfgenamen van Theophiel Augustijn).
- 5) **Maria Augustina**, geboren na het overlijden van haar vader en gedoopt te Brugge St.-Salvator, 1ste wijk op 15 januari 1692.

Zij huwde te Brugge na contract van 25 juni 1715 voor notaris Jan Frans Delcor en kerkelijk te St.-Salvator, 1ste wijk op 26 juni met Frans Robert Dominique MAROUCX, zoon van Pieter Frans, heer van Reigersvliet en Antonia Francisca de Landas (dochter van Karel en Francisca de Landas, vrouwe van Oprakel). Hij was heer van Oprakel, Reigersvliet en Verrebeke.¹⁰⁷

Hij was lid van de schuttersgilde van St.-Joris in 1725 en burgemeester van raden van het Brugse Vrije in 1742 en 1743.

Op 4 februari 1716 verkochten hij en zijn echtgenote het Hof van Zevekote te Brugge St.-Catharina met kasteel en een foncier van 40 gemeten voor 500 pond groten Vlaams aan Frans van Caloen, heer van Strazeele.¹⁰⁸

Zij werd begraven te Brugge St.-Salvator, 2de wijk op 9 april 1728.¹⁰⁹ Hij overleed op 25 juli 1761 in zijn kasteel van Oprakel en werd aldaar in de kerk begraven.

IV.bis. – MARCUS AURELIUS CASSETTA. Hij werd gedoopt te Brugge St.-Anna op 28 november 1662. In 1686 was hij nog onder voogdij van zijn (28 jaar oudere) kozijn Jan Marcus Cassetta, heer van Bissem.¹¹⁰ Hij overleed en werd begraven te Brugge St.-Anna op 17 juli 1712, zijn staat van goed bleef bewaard.¹¹¹

¹⁰⁶ A. -CH. A. O'KELLY DE GALWAY, *Dictionnaire archéologique et explicatif de la science du blason ...*, Bergerac, 1901, p. 46.

¹⁰⁷ Voor een genealogie Maroucx, zie *Annuaire de la Noblesse de Belgique*, Brussel, 1871, pp. 147-152.

¹⁰⁸ L. GILLIODTS-VAN SEVEREN, *Coutume du Bourg de Bruges*, I, Brussel, 1883, p. 382.

¹⁰⁹ RAB, Brugse Vrije, Staten van Goed, 1ste reeks, nr. 3177 is haar staat van goed, deze bevat ook een kopie van haar huwelijkscontract.

¹¹⁰ RAB, Brugse Vrije, Staten van Goed, 1ste reeks, nr. 11616 is een weesrekening van zijn voogdij.

¹¹¹ SAB, Staten van Goed, 2de reeks, nr. 7205.

Hij had volgende loopbaan in het stadsbestuur van Brugge:¹¹²

1687-88 Raad 4/12	Marc Aurelius de Casseta,
1688-89 Raad 4/12	Marc Aurelius de Casseta,
1703-06 Raad 5/12	Marc Aurelius Casetta,
1706-07 Raad 8/12	Marc Aurelius Cassetta.

In 1711 werd hij hoofdman van de koninklijke gilde Sint-Barbara der Brugse Kolveniers (haakbusschieters). Ter gelegenheid van zijn inhuldiging op 28 juni werd door de hoofdman van de rederijkerskamer van de H. Geest een gelegenheidsdrukwerkje van zes bladzijden samengesteld, gedrukt te Brugge bij Paul Roose in de Wollestraat (in de Vier Evangelieën) onder de titel: *Amphionis Harp-Slagh zoetelick beantwoordt door des eendrachts zoet ghezangh Van den Edelen, Achtbaeren ende Heldthaftighen Heer Jr. MARCUS AURELIUS CASSETTA op syne zegenpraelende in-komste als Hooft-Man Van de Oud-beroemde Koninghlicke Ghilde der Colveniers (ghezeyt) Busse-schieters. Onder de bescherminghe van de Heylighe Maghet Barbara Binnen Brugghe den XXVIII Junii MDCCXI. Op-ghedraeghen door Jr. Lieven Ignace vanden Sompele als Hooft-Man, en d'Heeren Proost, Deken ende 't Derthien Reden-tal van de Goddelicke ende Reden-rijcke Hooft-ghilde der H. Gheest onder de zin-spreuck Myn Werck is Hemelick.* De tekst van vier bladzijden wordt gevolgd door een tekst van vier regels die elk een chronogram op het jaar 1711 vormen.¹¹³

Hij huwde een eerste maal na huwelijkscontract van 5 september 1687, verleden voor notaris Jan Victor Roelof te Brugge met Isabella Francisca STOCKHOVE. De getuige van zijn kant was jonker Theophilus Cassetta, zijn broer en van haar kant, haar moeder.¹¹⁴ Zij was geboren op 22 oktober 1650, d.v. Vincent, heer van Sint Cathelijne, schepen en burgemeester van Brugge en Maria Theresia van Marcke de Lumene.¹¹⁵ Zij werd begraven te Brugge St.-Gillis op 23 juni 1690.

Na verloving op 20 april 1699 te Brugge St.-Gillis, huwde hij een tweede maal te Brugge St.-Salvator, 1ste wijk op 1 juni 1699 met Joanna SPRONCHOLF, dochter van Laurent. Allicht is dit de zonder voornaam vermelde Spronckholf, die als echtgenote van *domini Casetta* begraven werd te Brugge St.-Gillis op 4 juli 1703. Na haar overlijden werd op 21 november 1703 een staat van goed opgemaakt, maar deze bleef niet bewaard.¹¹⁶

Na verloving te Brugge O.-L.-Vrouw, 3de wijk van 21 mei 1704 huwde hij een derde maal te Brugge O.-L.-Vrouw, 3de wijk op 27 juni 1704 met Joanna Theresia VAN DUERNE, geboren op 27 september 1668, dochter van Philips en Maria Godefroot. Op dezelfde dag van de verloving hadden zij hun huwelijkscontract verleden voor notaris Philips Caulier te Brugge, de getuigen van zijn kant waren: Louis Wynckelman, zwager en Philips d'Oliviers, raadspensionaris en griffier van het Brugse Vrije, zijn kozijn, de getuigen van haar kant waren: jonker Charles

¹¹² We vinden ook nog een *M. Casetta*, die in 1692-93 kortstondig tresorier was van het Brugse Vrije, in opvolging van Frans van Beversluys en zelf opgevolgd door Engelbert Blanckaert (F. PRIEM, *Documents extraits du dépôt des archives de la Flandre-Occidentale à Bruges*, 2e série, T. 8, Brugge, 1851 (lijsten van de magistraat van het Brugse Vrije), p. 243.

¹¹³ Jaer-schriften : hULDt D'heer Casett Die nU herstellt, / 't ghILD-hof, Door eenDrachts zoet gheWelt: / Dogh, sChroomt alhier gheen WapenLangh; / Want eenDracht MaeCkt hier zoet ghezangh.

¹¹⁴ Zie hun huwelijkscontract opgenomen in de staat van goed van hun dochter Maria Godelieve.

¹¹⁵ F.-V. GOETHALS, *Dictionnaire Généalogique et Héraldique des familles nobles du royaume de Belgique*, Brussel, 1852, IV, p. 441.

¹¹⁶ Vermeld in zijn staat van goed, f° 9.

van Duerne, raadslid van Brugge, haar broer en jonker François Stappens, burgemeester van commune van Brugge, haar kozijn.¹¹⁷

Na zijn overlijden hertrouwde zijn weduwe in 1713 met Charles Antoine de Villegas, schepen van Brugge (Brugge 1642- 1726).¹¹⁸ Zij overleed op 14 februari 1742.¹¹⁹

Hij had uit het eerste huwelijk:

1. Maria Godelieve. Geboren in 1688, 1689 of 1690. Op 6 december 1690 legde o.a. haar oom Theophiel Augustijn de eed af als haar voogd.¹²⁰ Zij overleed te Brugge op 18 juli 1695.¹²¹

Hij had uit het tweede huwelijk:

2. Desiderius, gedoopt te Brugge St.-Gillis op 21 mei 1703. Jong of minstens voor 1736 en ongehuwd overleden (zijn kozijn Jacob Bernard Cassetta was de laatste van zijn geslacht (zie hoger)).

Hij had uit het derde huwelijk:

3. Maria. Bij het overlijden van haar vader werden als haar voogden aangesteld: jonker Luc Hore, echtgenote van Florentia Cassetta en jonker Jacob Bernardijn Cassetta (resp. echtgenoot van de oudste dochter en de oudste overlevende zoon van haar oom Theophilus Cassetta).

Niet aangehecht

Theodorus Cassetta. Hij huwde een eerste maal met Maria VERPOORTE. Zij hadden volgend kind:

1. Maria Catharina, gedoopt te Brugge St.-Salvator 2de wijk op 2 november 1716 (P: Franciscus Calomne, M: Maria Catharina Carpentiers).

Hij huwde een tweede maal te Brugge St.-Salvator, 2de wijk op 15 mei 1718 met Anna DECLERCK (getuigen: Michaële de la Court en Joannes De Clerck). Zij hadden volgend kind:

2. Michaël, gedoopt te Brugge St.-Salvator 2de wijk op 14 februari 1719 (P: Michaële de la Court, M: Martina Boens). Misschien is hij het niet bij naam genoemde kind van Theodorus Cassetta dat begraven werd te Brugge, St.-Salvator, 2de wijk op 9 maart 1720.

Los van de Brugse Cassetas vinden we over de jaren 1569-1580, nog een ander spoor van een *de Cassetta* in Vlaanderen. Een **Jean-Pierre de Cassetta** was in 1569 en 1570 ontvanger van het Westkwartier van Vlaanderen. Of deze Jean Pierre de Cassetta verwant is aan de Brugse Cassetas is onduidelijk. Zijn levensloop is wel vrij gedocumenteerd. Bij patentbrieven van Philips II, koning van Spanje, gegeven te Brussel op 16 mei 1572 werd hij aangesteld tot

¹¹⁷ Opgenomen in zijn staat van goed, f° 2^v-6^f.

¹¹⁸ Tablettes des Flandres, Tome X, Brugge, 1973, p. 332.

¹¹⁹ J.J. GAILLIARD, *Bruges et le Franc*, IV (1860), op. cit., p. 58.

¹²⁰ SAB, Wezenregisters, 13^e boek 1686-1719, f° 39.

¹²¹ Een staat van goed werd opgemaakt: SAB, Staten van Goed, 2de reeks, nr. 5489. Hoewel zij nog een kind was werd zij daarin toch al 'poorteres' genoemd.

raadsheer en ontvanger-generaal voor zowel het Westkwartier als Rijsel, Douai en Orchies. In deze functie zijn van hem zes jaarrekeningen bewaard over de jaren 1572 tot/met 1577. Daarna kwam evenwel een einde aan zijn loopbaan wegens zijn sympathieën voor de rebellie tegen het katholieke Spaanse bestuur. In 1578 werd Vlaanderen vanuit Gent tot een Calvinistische Republiek omgesmeed (1577-1584). Nadat ook in Kortrijk in juli 1578 een Calvinistisch stadsbestuur was geïnstalleerd, sloot Jean Pierre de Cassetta zich aan bij die rebellen. In Kortrijk was dit nieuwe bestuur evenwel geen lang leven beschoren: al op 28 februari 1580 viel de stad terug in handen van de katholieke en Spaansgezinde Malcontenten. Jean Pierre de Cassetta sloeg op de vlucht. In 1582-83 waren het anderen die instonden voor de achterstallige uitbetalingen van renten aan diverse inwoners van de kasselrij Broekburg.¹²² Wat er verder men hem gebeurde is niet bekend.¹²³

Bijlagen

1: tekst van de wapenbrief i.v.m. de wapenvermeerdering voor Engelbert Viglius Cassetta (Madrid, 9 februari 1674)¹²⁴

*Par le roy et la royne regente, Baltahasar Molines
Co.. la R^{en} du 14 de mars 1674. D. Futeran, G. Monsara.
Je subsigné roy et héraut d'armes de sa Ma(jes)té à tiltre de cette province de Flandres certifice à tous ceux quel appartientdra, d'avoir enregistré es registres de mon office ces lettres patantes de décoration d'armoiries au conformité du placcart et ordonnance de sa majesté mentionné de ces dittes lettres. Fait à Bruges le 20 du mois de may 1674.
estoit signé : Charles Faleutgin dit Flandres*

*Charles par la grace de Dieu Roy de Castille, de Leon, d'Arragon, des deux Sicilles, de Navarre, de Granade, de Tollede, de Vallance, de Galice, [etc... etc...]
salut, de la part de n(ot)re cher et bien aimé Engelbert Viglius Cassetta escuyer, natif de n(ot)re ville de Bruges, en n(ot)re pays et comté de Flandre nous a esté ... clement remonstré qu'il seroit fils de Jean Marcq Cassetta, escuyer, issu d'une noble famille de Montserat en Italie lequel se seroit transporté en nos Pays Bas soubz le commandement du marquis de Spinola afin de nous y servir en nos armées et qu'en considération des services des ancestres et alliez du remonstrant nous l'aurions recom... a feu n(ot)re cousin le marquis de Castel Rodrigo lors lieutenant gouverneur et cap(itai)ne general de nosdits Paijs Bas et de Bourg(og)ne a fin de luy conferer une place d'eschevin de n(ot)re Paijs et Terroir du Franc au dit Bruges qu'après*

¹²² A. DESPLANQUE, *Inventaire sommaire des Archives départementales antérieures à 1790: Nord: archives civiles, série B: Chambre des comptes de Lille. Tome 2*, Gent: L. Danel, 1872 (N°s 1561-1680), p. 281, 4de kolom (nr. B 1630, *Trente-cinquième registre des chartes (1581-1583)*).

¹²³ In België zijn er thans nog een handvol Cassetta in de provincies Luik of Henegouwen, maar het zijn allicht recente immigranten (www.ariadnedatabank.be, Familienamen in België 1997). In Nederland vinden we in Zeeland ook enkele Cassetta (Burgerlijke standsakten van Zeeland op www.zeeuwengezocht.nl), eveneens recente inwijkelingen zoals Guiseppa Cassetta, mozaïekwerker, ° Vittorio, Italië, 1885 of -84, zoon van Giovanni en Augusta da Ros (x Domburg, 7.8.1914 met Pieternella Maas) of Roberto Cassetta, ° Vittorio Veneto, Italië, 1902 of -01, graniet- of mozaïekwerker, zoon van Bernardo Cassetta en Maria Ortelan (x Middelburg, 1.10.1930 met Wilhelmine de Jonge (+ Middelburg, 24.8.1934) en xx Anna Cornelia Kloet (x Middelburg, 30.1.1935). Vittorio Veneto is ongeveer 50 km ten noorden van Venetië.

¹²⁴ Kopie op papier in: RAG, Charters uit het archief ridder de Neve de Roden, nr. 12. Deze registratie zou zich ook in het Archief General de Simancas, Secretarias Provinciales. Flandes, Legajos, nr. 2471 bevinden, zie P. JANSENS, *De evolutie van de Belgische adel sinds de late middeleeuwen*, Brussel: Gemeentekrediet, 1998, p. 409, maar op de microfilms 1594/16 en 1595/17 die Legajos 2471 bevatten konden we dit niet terugvinden ...

la bataillie de Duncquerque, ayant ledit remonstrant deservi la charge de capitaine d'une compagnie bourgoise de la dite ville de Bruges à la requesition du magistrat d'icelle, il seu seroit acquitté à la satisfaction de tous. Qu'il auroit espouse damoiselle Florence Walhorne dit Decker, fille de Jean Decker conseiller en n(ot)re conseil souverin de Brabant lequel seroit allie non seulement aux plus nobles familles de n(ot)re pays et duché de Brabant mes aussy de celuy de Limbourg et s ... d'avoir quelque temoignaige de ce que ses services et ceulx de ses ancestres nous auroient esté agréables a nous a tres umblement supplie que n(ot)re bon plaisir soit de luy permettre et a ses descendants legitimes et a chacun d'eux qu'ils puissent dorenavant faire decorer leurs armes (qui seroient d'argent a la maison de gueulles couverte d'asur, surmonté d'un arbre sans troucq de sinople, le terroir des mesme au chef de gueulles a l'aigle esploye d'or comme en l'escu, l'heaume ouvert et traillé bourlet et gachements d'or et de gueules, dimier un aigle d'or comme en l'escu, d'une courone d'or au lieu de bourlet et des faire soutenir l'escu dicelles de deux griffons de mesme et sur ce luy faire despescher nos lettres patentes du tel cas pertinents scavoir faisons que nous ce que dessus considere mesmes apres avoir du appaisement de la noblesse du suppleiant avons a icelluy accorde permis et octroyé, accordons, permettons et octroyons par ces presentes que luy, ses enfans legitimes et chacun d'eux leurs descendants et postirité puissent et pourront d'onesinavant decorer leurs dites armoiries d'une couronne d'or a faire soutenir l'escu d'icelles de deux griffons de mesme ainsy quelles sont peintes au milieu de ces presantes, nonobstant quelconque ordonnances ou placcarts a ces contraires, auxquels avons quant a ce derogue et derogeons par ces dites presents, les laissons du tous autres points du leur force et vigeur si ordonnons a n(ot)re lieutenant gouverneur et capitaine gouver(neur) de nostre dit Pays Bas et Bourg(ogn)e ensamble a tous nos consaulx et autres nos gouverneurs maistres officier et subjectz a qui en peut toucher et regarder du quelque maniere que ce soit que le dit Ingelbert Viglius Cassetta, ses enfans legitimes, leurs descendans et posterite et chacun d'eux, ilz laissent permettent et souss..rent de tout le contenu du ces presentes plainement et paisiblement jouir et user, sans leur faire mettre

Nous reyne de qualité susdite, avons signe les presentes et fait seeller du grand seel du Roy n(ot)re fils, donne a n(ot)re ville de Madrid, royaume de Castille le neufiesme jour du mois de febvrier l'an de grace saize cent septante quatre et du regne de nous Charles le Huitiesme estoit signe : Maria Anne

Aumentacion de armas por Ingelberto Viglius Cassetta

2: Inleiding op de 'index Cassetta' door Theophiel Augustijn Cassetta

Noteert. / Dat gheheel den inhoudt van desen bouck ghetrocken is ut de wettelijcke registers van de passerijnghe ghedaen voor schepenen der stede van Brugghe ter styplatie van (de) ghesworen clercken der selver stede, wiens registers als nu sijn rustende ten huijse ende onder het bewent van dh(ee)^f ende m(eest)re Guilliame vanden Woestijne, ende nae sijn overliden sullen rusten onder den ghenen die het selve officie sal bedienen, alwaer eenyghelijck acces heeft om te lijchten alsulcke copien autentycke in het langhe van alsucke passerijnghe als hij soude moghen noodych hebben. Van hier anders niet aenghewesen en is als de naeme van den clerck wiens registre het is, nochte andere mentie ghemaect als van de naemen ende toenamen van de persoonen comparanten, ende dat tot verificatie van hunne alliancien ende maeschip etc^d, mits dat de substancie van dese instrumenten notariale ende wettelijcke passerijnghe tot dese mijne intente niet en doen. Ten anderen en waeren hondert boucken ende eenen onejndelycken arbeit niet ghenouchsaem om soo menychvuldighe contrack[t]en ende vercavelynghe etc^d te copieren, synde dit alleene den aerbeyt van twee persoonen gheweest duerende den tijt van bet dan onderalf jaer. 1690.